



Veto



**KUB niet langer
opium voor het volk**

p. 3



**Biblioteken van de
KU Leuven: te weinig
geld, te weinig plaats**

p. 5



**Koop nu genetisch
gemanipuleerd organisme
in de supermarkt**

p. 8

Almaklant is eerste slachtoffer van dalende studentenaantallen

Nooit meer eten voor 77 frank

Als je deze Veto in Alma hebt meegenomen, heb je het al gemerkt. De Raad van Beheer (RvB) van Alma is er in tegenstelling tot de voorbije jaren niet in geslaagd een sluitende begroting uit te werken zonder de prijzen te verhogen. De voornaamste oorzaak hiervoor is de dalende maaltijdverkoop waardoor een aantal schaalvoordelen verloren gaan.

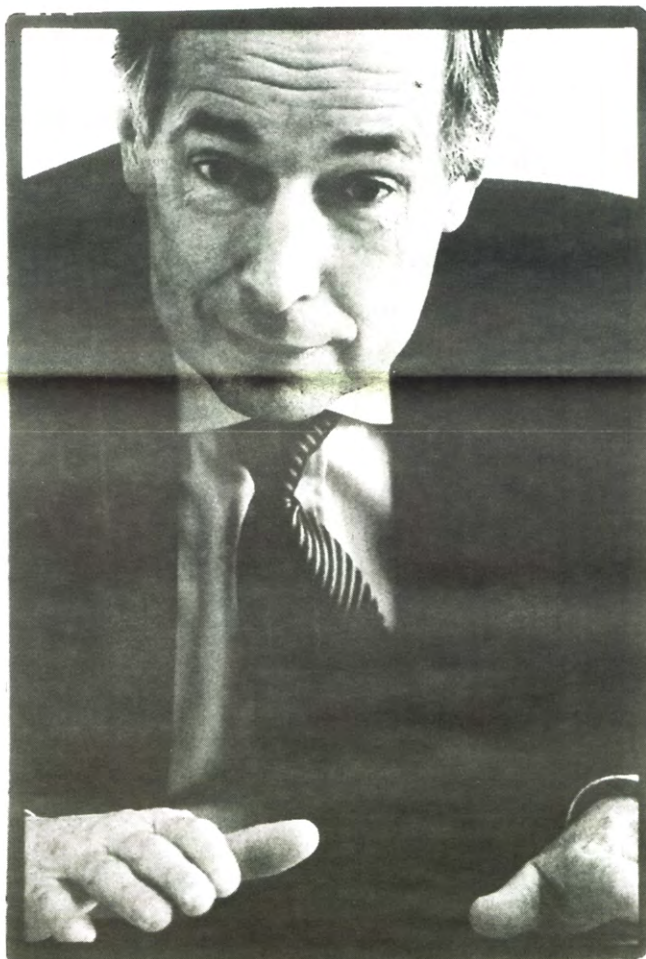
Het wordt steeds duidelijker dat de dalende studentenaantallen de sociale voorzieningen van deze universiteit op de rand van de afgrond brengen. De prognoses wijzen er immers op dat het aantal studenten waarvoor deze universiteit financieel ontvangt binnen de vijf jaar met bijna vijftienduizend eenheden zal dalen. Hierdoor zal er de komende jaren telkens ongeveer acht miljoen extra bespaard moeten worden binnen de sociale sektor.

Klappen

Alma deelt als één van de pijlers van deze sociale sektor uiteraard in de klappen, maar daarenboven raakt de verkleinende populariteit van deze universiteit ook aan de rechtstreekse inkomsten van Alma, want minder studenten betekent ook minder klanten. Bovendien zijn de eerste jaren van de daling initieel het grootst is, gemiddeld genomen de trouwste klanten van Alma. Ook steken er de laatste jaren een aantal fenomenen de kop op die de gehele markt van buitenshuis genuttigde maaltijden doet krimpen, zoals de steeds beter uitgeruste kotkeukens, het vervangen van maaltijden door broodmaaltijden en het kortere verblijf op kot.

Als men deze dalende inkomsten enkel zou proberen op te vangen door het verhogen van de prijzen is het gevaar niet denkbeeldig dat er een negatieve spiraal zou ontstaan waar nog moeilijker uit te geraken is. Na de Sint-Anna-besparingen van 1986 bleek immers dat het grootste deel van de prijsverhogingen die men had moeten doorvoeren, was verloren gegaan door lagere verkoopsijfers. Jarenlang heeft men telkens de prijzen moeten opslaan om het effect van de verminderde omzet van het jaar ervoor op te vangen.

Om dit effect te minimaliseren is Alma de laatste jaren inkomsten gaan zoeken op terreinen die strikt genomen niet tot haar doelstellingen behoren, maar wel lukratief zijn. Het probleem is dat men voor deze activiteiten als broodjesleveringen en recepties stilaan het plafond bereikt heeft. Andere winstgevende activiteiten zoals het organiseren van congressen zijn doorgaans te omvangrijk voor Alma. Dit was dan ook één van de motieven tot de fusie met het



Rector Oosterlinck verklaarde dat hij het ingangsexamen burgerlijk ingenieur achterhaald vindt. Afschaffen die handel! Wat de hoge inschrijvingsgelden betreft voor voortgezette academische opleidingen en aanverwanten, liet de rector niet het achterste van zijn tong zien. Wel benadrukte hij dat hij een uitbreiding van het aanbod aan opleidingen (in Antwerpen en aan het LUC) niet ziet zitten. Er is geen geld voor (zie pagina's 6 en 7).

professorenrestaurant Faculty club (zie kader op pagina vijf).

Voorlopig moet het geld echter nog elders gezocht worden. Uit de eerste ramingen bleek immers dat er in het werkingsjaar 2000 een tekort van zeven miljoen zou ontstaan als er niet ingegrepen werd. De Sociale Raad van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie, die drie studenten afvaardigt om in de RvB de studententellingen te verdedigen, ging daarom naarstig aan de slag met de begroting om te vermijden dat de maaltijdprijzen zouden opslaan.

zen moest komen zodat de laagste prijskategorieën het minst stegen. Men was immers van mening dat Alma gezien haar sociale doelstellingen extra aandacht moet hebben voor de studenten die noodgedwongen enkel maaltijden uit deze categorieën kunnen betalen. Voor deze studenten telt immers elke frank en het is in de eerste plaats voor hen dat Alma destijds is opgericht. Hoewel Sociale Raad er zich ook terdege van bewust was dat het vanuit bedrijfs oogpunt veel interessanter is dat de prijzen niet te ver uit elkaar liggen. Een zeer goedkope schotel zorgt immers vooral voor een dalende omzet in de andere prijskategorieën.

Spiraal

De andere leden van de RvB zagen echter meer heil in het beperkt houden van de verschillende prijsafstanden. Mede omdat er relatief minder moet opgeslagen worden als deze afstanden beperkt worden gehouden om een zeldzaam effect te bereiken. Daarom werd er uiteindelijk na een lange discussie beslist om alle prijzen gewoon met drie frank op te slaan ongeacht de categorieën.

Het ziet er dus naar uit dat de prijzen de komende jaren elk jaar zullen moeten stijgen om Alma rendabel te houden. Dit met het reeds vermelde risico om in een negatieve spiraal terecht te komen. Het is daarom te hopen dat er een aantal sekundaire activiteiten zullen kunnen ontwikkeld worden om de tekorten te beperken. Maar bovenal stelt zich de vraag hoe lang het nog zal duren vooraleer men vanuit regeringszijde de beslissing neemt om de financiering van de universiteiten de herbejken. Het is immers schrijnend dat de best uitgebouwde universitaire sociale voorzieningen van België op de helling staan door een eenvoudige fluktuatie van de studentenaantallen.

Jorn Peeters

Inbraak bij VTK

Vlak voor Kerstmis werd ingebroken op het sekretariaat van de Vlaamse Technische Kring (VTK), de fakulteitskring van de burgerlijk ingenieurs. De burgies hebben hun commandocentrum op het gelijkvloers van blok vijf op residentie Arenberg, de zogenaamde 'Cité'. Daar werd de deur van het kot van de kasbeheerder opgebroken en een som van rond de 250.000 frank ontvreemd uit een kast.

De burgies dienden onmiddellijk klacht in bij de Leuvense politie. Maar de zoekactie naar de dader(s) blijft niet beperkt tot gerechtelijke kringen. In het interview dat Veto met rector Oosterlinck had (zie pagina's 6 en 7) beloofde de rector — zelf ingenieur van opleiding — zich persoonlijk met het voorval te zullen bezighouden. Hij wilde zich zelfs garant stellen voor het terugvinden van de daders én van het geld.

(bds/dv)



De papierwinkel

Onlangs is het Heilig Jaar begonnen. Met groot vertoon werden twee grote bronzen deuren in het Vaticaan door middel van Johannes-Paulus II opengedruwd als waren het klapdeuren in een saloon. Iedereen die het komende jaar door die deur gaat, verdient daarmee een volle aflaat. Met andere woorden een certificaat waarmee je zonder al te veel formaliteiten in 'den Hemel' terecht komt. Vraag maar aan alle illegalen in dit land waar dat soort papier niet goed voor is. Want hoe middeleeuws het konsept in Rome, hoe aktueel het regularisatieprobleem de komende dagen zal zijn in ons eigen land. Vanaf deze week kan iedereen die hier ooit zijn heil is komen zoeken, zijn best doen om het waardevolle papier 'verblijfsvergunning van onbepaalde duur' te verkrijgen.

Daar is echter meer mee gemoeid dan gewoon een zondagswandeling op het Sint-Pietersplein met de seniorenbond van de mutualiteit. De potentiaat van onze operatie is minister van Binnenlandse Zaken Duquesne, die als enige gelijkenis met de Kerkelijke Peetvader zijn vergelijkbare kennis van het Nederlands heeft. De voorwaarden voor regularisatie die hij heeft uitgedokterd, zijn van die aard dat ze het vele Limburgers of West-Vlamingen moeilijk zou maken om zonder kleerscheuren door de procedure te raken. Je moet eigenlijk al Belg zijn voor je het kan worden.

Zo is er eerst en vooral een lijst van

landen die door Duquesne en de zijnen erkend zijn als te gevaarlijk om mensen naar terug te sturen vanwege een situatie van burgeroorlog. Wie hier een vrij uitputtende lijst had verwacht — we kijken allemaal wel eens naar het nieuws — komt bedrogen uit, de lijst bevat welgeteld drie landen. Beschouw het als een Trivial-Pursuitvraag welke dat zijn. Nu ja, als u niet uit een van deze landen komt, kan u toch nog meespelen in de Belgische regularisatieoefening, maar dan moet u wel al zes jaar hier rondhangen — vijf jaar als u kinderen hebt die naar school gaan. Dit is op zich natuurlijk niet voldoende, bovendien zal u moeten kunnen bewijzen dat u in die periode duurzame sociale banden hebt uitgebouwd, en op papier alstublieft! Als ze mij morgen komen vragen om met dokumenten te bewijzen dat ik de laatste zes jaar duurzame sociale banden heb uitgebouwd, sta ik binnen een week gitaar te spelen in de straten van Tirana, samen met al mijn vrienden. Als dit alles u nog niet op het lijf is geschreven, is er nog een 'loop hole': als je ziek bent, is het namelijk ook OK. Voor allen die nu dolgelukkig zijn dat ze kunnen profiteren van de griepedemie, heeft de minister laten weten dat het echt wel 'ernstig ziek' moet zijn. Een briefje om de zwemles te missen is duidelijk niet voldoende, als u terminaal bent, hoort u wel bij de gelukkigen.

Als klap op de vuurpijl is er het risico (hoe klein dat ook is) dat je niet voor regularisatie in aanmerking komt en dan word je vriendelijk verzocht om binnen een beperkte termijn je bezen te pakken.

En aangezien u een dossier hebt ingediend, weten ze waar je woont, werkt en wat je stamcafé is, als dat niet handig is. Met enig geluk zorgt deze regularisatieoperatie ervoor dat meer mensen het land uitgegoid worden dan dat er binnen-raken. En zeggen dat het Vlaams Blok de Raad van State lastiggevallen heeft om dit te beletten. Ik moet zeggen dat ik uitkijk naar de opkomst aan de loketten. Na de geruststellende berichten die de laatste maanden verschenen zijn over het uitwijzingsbeleid van ons land, verwacht ik niet dat deze mensen fluitend naar het stadhuis zullen trekken. Het zullen mijns inziens vooral mensen zijn die al zeker zijn dat ze er doorraken die zich zullen aanbieden. Al de rest zal het zekere voor onzekere nemen en braaf blijven groenten snijden in onze restaurants. Want, o iro-

nie, volgens recente cijfers van de VN zullen de West-Europese landen binnen tien jaar al zware economische problemen krijgen als ze nu geen werk maken van een gestructureerd immigratiebeleid. We maken wel genoeg managertjes maar als het zo doorgaat, is er binnenkort niemand meer om te managen. We zouden binnen een zeer korte termijn wel eens kunnen ontdekken hoe waardevol deze mensen zijn, zeker als we ze eindelijk voor vol aanschouwen en ze een gestructureerde kans geven om een opleiding te krijgen en hun meerwaarde aan onze maatschappij te bewijzen.

Ik wens iedereen die de komende dagen zijn kans zal wagen in deze administratieve éperette heel veel succes, en een gelukkig nieuwjaar. Welkom in België!

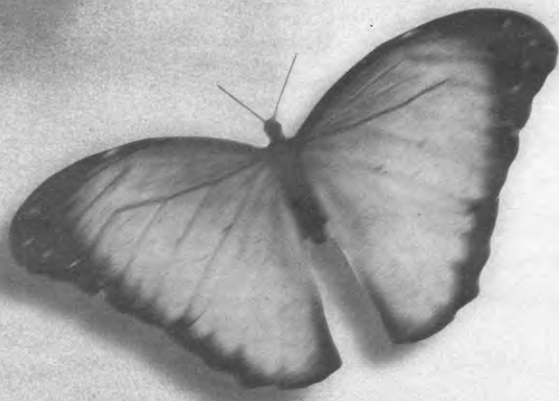
Yves

kolofon

Veto
 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
 Tel 016/22 44 38, Fax 016/22 01 03
 Jaargang 26, Nummer 15
 10 januari 2000
 Ver. uitg.: Peter Mangelschots
 Hoofdredactie: Bart De Schrijver
 Redaktiesekretaris: Peter Mangelschots
 Redactie: Stijn Bovy, Marie-Anne Dedeurwaerdere, Filip De Keukeleere, Margo Foubert, Loes Geuens, Joost Helsen, Diederik Vandendriessche, Pieter Van der Aa
 Doka: Ellen Claes, Jeroen Op de Beeck, Ivan Put, Pieter Van der Aa
 Medewerkers: Katelijne Beerten, Ward Daenen, Yves Dejaeghere, Chloé Heerman, Peter Tom Jones, Deirdre Maes, Bart Naessens, Hans Neefs, Jorn Peeters, An Van De Moortel, Heidi Van Hout
 Layout en vormgeving: David Adriaen, Katelijne Beerten, Dirk Bernard, Ward Daenen, Marie-Anne Dedeurwaerdere, Filip De Keukeleere, Bart De Schrijver.

Margo Foubert, Loes Geuens, Peter Mangelschots, An Van De Moortel, Diederik Vandendriessche, Pieter Van der Aa, Steven Van Dessel, Heidi Van Hout
 Cartoons: Seb
 Dtp: Dirk Bernard, Filip De Keukeleere, Steven Van Dessel
 Spelling: Filip De Keukeleere, Dirk Bernard
 Eindredactie: Bart De Schrijver, Diederik Vandendriessche
 Assistentie-eindredactie: Margo Foubert, Loes Geuens
 Brouwer: Dieter Maes
 Internet-Veto:
<http://www.veto.student.kuleuven.ac.be>
 Zetwerk en publiciteit
 Allaset Leuven (016/22.04.66)
 Drukkerij: Artoos (Kamphenout)
 Opplage: 9000 eksemplaren
 ISSN-nummer: 0773-5162
 Redaktievergadering
 iedere vrijdagnamiddag om 16.00 u

Create a storm



Procter&Gamble challenges top students across Europe and the Middle East to enter the real world of Business Finance by participating in the

Euro Financial Seminar in Madrid

Two sessions :
March 26-31 and April 9-14

Procter&Gamble
Spread your wings

Please send your CV to receive an application form, at the latest by February 11, 2000 to Procter&Gamble
 Marie Raskin
 Temselaan, 100 - 1853 Strombeek-Bever
 Tel : (02) 456 47 05 · E-mail : raskin.m@pg.com

www.pg.com/benelux

VUB-rector Els Witte begraaft de ideologische strijdbijl

“Een katholieke instelling in Brussel is enkel leefbaar als ze samenwerkt met de VUB”

Er bestaan geen zekerheden meer. Uit studies was reeds eerder gebleken dat studenten zich steeds minder laten leiden door het ideologische profiel van universiteiten. Dat is echter maar slappe koffie vergeleken bij de standpunten van VUB-rector Els Witte over de positie van de Vlaamse universiteiten in Brussel. Volgens haar kunnen Vlaamse katholieke en vrijzinnigen in Brussel maar beter de handen in elkaar slaan. Of deze marriage de raison van de aartsvrijanden VUB en KUB de rationalisering van het universitaire aanbod mogelijk zal maken, is voor vele betrokkenen echter nog een open vraag.

Veto: In het kader van de rationalisering heeft erector Dillemans zich laten ontvallen dat er eigenlijk maar twee klassieke universiteiten zijn: Leuven en Gent.

Els Witte: «Als we de geschiedenis nagaan van die zogenaamde klassieke universiteiten, dan zijn er evenveel argumenten om te zeggen dat de VUB ook een klassieke universiteit is. De geschiedenis van de VUB is dezelfde als die van de KU Leuven, ze is namelijk ook ontstaan in de context van het jonge België. De nieuwe Leuvense universiteit ontstond in 1833 en de VUB in 1834. De Gentse universiteit werd in 1930 veronderlandt, nadien volgden Leuven en Brussel. De VUB heeft in dezelfde periode als Leuven het vernederlandsingsproces doorgemaakt en heeft eveneens een splitsing gekend. Het verschil tussen de universiteiten komt dan enkel nog neer op de omvang. Maar de VUB is van bij haar ontstaan een basisuniversiteit, die bijna alle opleidingen geeft. Het rapport Dillemans wordt trouwens door de nieuwe regering niet langer beschouwd als het uitgangspunt voor discussies. Dillemans heeft gewoon een aantal goede aanzetten gegeven.»

Veto: Er is vanuit de VUB heel wat kritiek geuit op het rapport-Dillemans.

Witte: «Wij struikelden vooral over een mogelijke 'katholieke konfederatie'. Het zou enkel de uitzwerming van de KU Leuven versterken. In de jaren zestig heeft men de democratisering van het onderwijs gerealiseerd via een uitzwerming van het onderwijs, daar waar de toenmalige drie grote universiteiten tegen die uitzwerming pleitten. Zij wilden de democratisering opvangen door de eigen instellingen groter te maken. Maar die uitzwerming was toen een politieke doelstelling van de CVP. En dan kreeg je dus de uitzwerming naar de Kulak, KUB, Ufsia. De vrijzinnigen probeerden dit dan op hun beurt te counteren, onder meer via de UIA.»

«Maar kennelijk is die uitzwermingspolitiek geen succes geweest. De KUB blijft zitten op een nivo van nog geen vijfhonderd studenten. In Antwerpen was het dan weer wel een succes, maar daar heeft men een aansluiting naar de tweede cyclus voorzien.»

Veto: Hebben we nu een maximum van opleidingen bereikt of kunnen er nog steeds meer worden opgestart?

Witte: «Die kandidatuursuniversiteiten zijn een probleem. Het is toch logisch dat er een aansluiting moet zijn bij een tweede cyclus. Maar als dit wordt opgelost, kunnen we niet zeggen dat we teveel universiteiten zouden hebben, met vier grote Vlaamse instellingen en de transnationale universiteit van Limburg.»

«Wanneer men aan uitbreiden denkt, moeten twee belangrijke punten in acht genomen worden. Ten eerste zou men enkel mogen uitbreiden waar al een voldoende aanbod van opleidingen is en ten tweede wanneer het kwalitatief aanvaardbaar is. Er

moet ook voorzien worden in de nodige financiering. De drie universiteiten met een volledige opleiding gaan daar natuurlijk niet de rekening voor betalen.»

Lobbie

Veto: Bestaan er met de paars-groene regering meer mogelijkheden voor bepaalde instellingen?

Witte: «In de vorige regering zag minister Vanden Bossche veel heil in de as tussen de twee grote universiteiten en wilde hij zeker geen expansie toestaan voor de twee middelgrote universiteiten. Nu is daar verandering in gekomen. Leuven en Gent zullen nog wel met de nodige égarde behandeld worden, maar nu zal men toch ook makkelijker stilstaan bij de argumenten van de VUB en Antwerpen.»

assistenten aan te trekken, de infrastructuur te verbeteren,... enzovoort. We zien nu dat de KUB niet alleen kan voortbestaan. Diegenen die het levensbeschouwelijke centraal stellen, hebben het op een akkoordje gegooid met Leuven. Maar als men de aanwezigheid van Vlaamse studenten in Brussel wil stimuleren, dan moet men er ook voor zorgen dat die KUB-studenten in Brussel kunnen blijven en bijvoorbeeld bij ons de licenties komen volgen. Dat is een visie die op dit ogenblik niet gedeeld wordt door de academische overheid van de KUB. Maar als men wenst dat er nog een katholieke instelling blijft bestaan in Brussel, dan moet men de zaken toch pragmatischer aanpakken.»

«Ons aantal studenten is ook dit jaar weer gestegen. Ik wijd dat voor een deel

ekstreem-rechte ideeën worden opgevangen, worden de rangen direct gesloten. Wij hebben voor de verkiezingen ook een tekst uitgebracht waarin we de jongeren oproepen om op democratische partijen te stemmen.»

Veto: Door de introductie van een numerus clausus voor geneeskundestudenten zijn er moeilijkheden gerezen voor het Akademisch Ziekenhuis in Jette. Waar liggen de pijnpunten juist?

Witte: «Het ziekenhuis van Jette is het enige communautaire ziekenhuis in Vlaanderen. Het is tevens een succesvol ziekenhuis. Maar het probleem stelt zich rond de 'A' van het ziekenhuis. Wanneer door de toelatingsproeven het aantal studenten sterk daalt, dan ontstaat er op de duur een probleem met de academische status van dat ziekenhuis. De meeste universitaire ziekenhuizen zullen met die problematiek te maken krijgen. Wij hebben ons dan ook altijd tegen toelatingsproeven verzet. Het is duidelijk dat die proeven het aantal studenten al drastisch hebben verlaagd.»

Veto: De huidige minister van onderwijs Vanderpoorten verklaarde in augustus nog dat zij tegen de toelatingsproeven was, maar krabbelde ondertussen al flink terug.

Witte: «Uiteindelijk houdt zij inderdaad vast aan de bestaande proeven, zodat er op dit vlak eigenlijk een beleidsmatige continuïteit ontstaan is. Zij wil wel wijzigingen aanbrengen zodat er meer studenten zouden slagen. Maar de echte discussie zal in 2002 plaatsvinden.»

Veto: Bent u omwille van pragmatische redenen of ook vanuit een principieel standpunt tegen toegangsbeperkingen?

Witte: «Uit principe, want ik vrees dat dergelijke toelatingsproeven het begin zijn van toegangsbeperkingen in vele disciplines. Er zijn natuurlijk problemen in de geneeskundesektor. Maar men zou ook het aantal opleidingsplaatsen als criterium kunnen nemen, waarbij je de opleiding als uitgangspunt neemt. Je moet je de vraag stellen: wat kan een ziekenhuis aan? Zo garandeert men de artsen een degelijke opleiding kwa uren en stages. Grote groepen zijn essentieel.»

Yuppie

Veto: In hoeverre is ideologie nog een belangrijk aspect van het onderzoek, bijvoorbeeld bij fertilisatie, abortus, eutanasië,....?

Witte: «Het AZ Jette heeft zich op ideologisch vlak altijd geprofileerd. Onze professoren hebben een belangrijke rol gespeeld in de liberalisering van abortus. Die profilering loopt nog steeds door. Maar ideologische twistpunten zijn natuurlijk ondergeschikt aan wetenschappelijke resultaten.»

Veto: Het ideologische profiel van een universiteit lijkt vandaag minder relevant. Uit een Leuvense studie bleek dat vooral mobiliteit een faktor is die studenten een unieft doet kiezen.

Witte: «Dat klopt en wij hechten daar ook veel belang aan. Etterbeek wordt een belangrijk station: men gaat hier de frekwentie van de treinen sterk verhogen. Wat Leuven daarnaast voor heeft op Brussel is het imago van een tipische studentenstad, terwijl de studenten hier verdwijnen in de grootstad. Maar sommigen beschouwen dat dan weer als een voordeel.»

Veto: Is de Vlaamse aanwezigheid in Brussel een hoofdbekommeris voor de VUB?

Witte: «Zeker en vast, maar dat is voorlopig nog verre van optimaal. We moeten daar iets proberen aan te veranderen. We participeren bijvoorbeeld in het project 'Quartier Latin' rond de Beurs, maar die wijk is nu eerder al een soort Vlaamse yuppiewijk geworden. Wij hebben daar een aantal studentenhomes die telkens heel vlug ingenomen zijn. Er zouden alleen betere verbindingen vanuit het centrum naar de VUB moeten komen.»

Bart De Schrijver
Diederik Vandendriessche



Dat verdient een bloemetje

(foto Pieter Van der Aa)

Veto: Wordt er nog steeds zo partijgebonden naar de universiteiten gekeken?

Witte: «Neen, het gaat niet langer om het partijgebonden, maar een universiteit vaart er nu eenmaal wel bij als ze een aantal afgestudeerden heeft in belangrijke maatschappelijke sectoren. Met de nieuwe coalitie kan de VUB inderdaad op meer mensen rekenen: Herman De Cro is bijvoorbeeld een oud-student van ons. Dat zijn lobbies die niet alleen te maken hebben met partijen maar ook met individuen.»

Veto: U hebt in ieder geval zelf die partijgrenzen overschreden door uw oog te laten vallen op de KUB.

Witte: «De KUB is een probleem, in de zin dat zij haar kritische massa niet haalt. Men kan toch moeilijk een universiteit uitbouwen aan de hand van vijfhonderd studenten. Ook financieel is het niet leefbaar om op die basis gekwalificeerde professoren en

aan de aantrekkingskracht van Brussel, een stad met een multiculturele uitstraling. Brussel heeft te kampen met een heleboel grootstedelijke problemen, maar het leven in zo'n grootstad trekt ook jongeren aan.»

Anti

Veto: Hadden de Nederlandstalige vrijzinnigen niet beter een universiteit in Antwerpen opgericht?

Witte (gniffelt): «Ja, dat zou goed geweest zijn voor de strijd tegen het Vlaams Blok. Hier in de VUB komen ze niet van de grond. Aan de Ufsia is dat echter wel het geval, hé. Maar enfin, dat is natuurlijk niet essentieel voor de rationalisering.»

Veto: Engageert de VUB zich in de strijd tegen ekstreem-rechts?

Witte: «Wij tonen dat wij heel erg 'anti' zijn. Als er ergens aan deze universiteit

“Deze regering doet het beter dan de vorige”

Deze maandag treedt de wet op de regularisatie in werking. Illegalen die zich reeds voor 1 oktober in België bevonden krijgen drie weken de tijd om een aanvraag in te dienen. Pieter De Gryse volgt dit op voor het Overlegcentrum voor Integratie van Vluchtelingen (OciV), een van de belangrijkste organisaties in de pas opgestarte Nationale Beweging voor de Regularisatie van mensen zonder papieren.

Veto: Wat is je statuut als je eenmaal geregulariseerd bent?
De Gryse: «Bij deze campagne krijg je een verblijfsvergunning van onbepaalde duur. Dat is zeer positief. Vroeger was het vaak zo dat als je geregulariseerd werd, je een verblijfsvergunning kreeg van één jaar, die slechts verlengd werd als je werk vond. Je kreeg een arbeidskaart B, wat inhoudt dat je een werkgever moet zoeken die een heleboel administratieve formaliteiten wil vervullen, die zich echt engageert om je bij hem aan de slag te krijgen. Dat obstakel valt nu in elk geval weg.»

moeten doen. Men heeft dit echter gekoppeld aan het strenger worden van de uitwijzingen.»

Veto: Wordt het OciV betrokken bij de discussie?

De Gryse: «Met de nieuwe regering is er een positieve evolutie. Er is meer dialoog. De groenen zitten nu in de coalitie, zij zijn gevoelig voor deze materie, dus wordt je sowieso makkelijker gehoord. Dat lag anders bij de vorige regering. Vooral met de socialisten is het jarenlang moeilijk verlopen. Er wordt nu meer rekening met ons gehouden. Wij wilden als enige voorwaarde in deze eenmalige campagne vijf jaar verblijf in België. Dat hebben we niet gehaald, maar toch konden we serieus doorwegen op de regularisatiewetgeving.»

mensen trekken naar buurlanden om van daar naar België te vliegen. Als we er dan rijkswachters naar toesturen om te kijken of die mensen wel geldige papieren hebben, wie geraakt er dan nog in België? Men heeft hetzelfde gedaan in Johannesburg, in Zuid-Afrika, waarlangs veel Angolezen naar België proberen te komen. Men viseert juist die landen waar het slecht gaat. Ik vind dat bijna pervers.»

“De regering wil het bij deze ene regularisatie houden. Dat is absurd.”

«Als we dialogeren met de overheid merken we dat er een heel andere visie bestaat op de realiteit. De overheid ziet vooral de misbruiken: mensen die toekomen via filières en een valse nationaliteit aannemen om door de asielprocedure te raken. Heel veel van de maatregelen van de overheid zijn erop gericht om misbruiken te bestrijden. Dat is een bepaalde aanpak die je in vele domeinen terugvindt: omdat er een kleine groep hoogligers is, gaan ze alle voetbalsupporters lastigvalen met veiligheidspassen. Er zijn inderdaad Guineërs die zeggen dat ze afkomstig zijn uit Sierra Leone. Men schiet echter met een kanon op een mug en maakt het voor de echte vluchtelingen bijna onmogelijk hier nog te geraken. Ze kunnen de misbruiken niet op een efficiënte manier bestrijden en dus halen ze de grote middelen boven.»

Veto: Men zegt wel eens dat de vluchtelingen die hier terecht komen meestal uit de rijkere klassen komen, intellectuelen zijn die in plaats van tegen onrecht te strijden, hun land in de steek laten. Lafaards dus.

De Gryse: «Dat beeld klopt maar ten dele. Er zijn zeer veel mensen die al hun bezittingen hebben moeten verkopen, vaak slechts aan geld komen met hulp van de hele familie of een heel dorp, om naar hier te kunnen komen. Dat is minstens een even grote groep als de mensen uit de hogere en middenklassen die naar hier komen. De echt hogere klasse geraakt hier trouwens zonder de asielprocedure te moeten passeren. Die vinden wel een andere weg. De ex-Mobutisten, die indertijd groot geld bijeengeschraapt hebben, die komen hier via hun contacten sowieso wel binnen. Het argument van 'lafaards die hun land verlaten' is zeer goedkoop. Veel situaties zijn zo schrijnend dat mensen geen andere keuze hebben. Verder is er nog zoets als individuele vrijheid. Er zullen intellectuelen zijn die vinden dat hun taak in hun eigen land ligt, die zich verantwoordelijk voelen voor de samenleving waarin ze leven. En er zijn intellectuelen die naar het buitenland vluchten, om wat voor reden dan ook. Je kan er niet in algemene termen over spreken en ze allemaal afdoen als opportunisten.»

Margo Foubert
Bart De Schrijver



(foto Ivan Put)

Veto: Wie komt in aanmerking voor regularisatie?

De Gryse: «Er zijn vier categorieën. Je hebt mensen die langer dan vier jaar in de asielprocedure zitten of gezeten hebben. Voor families met kinderen wordt dat teruggebracht op drie jaar. Ten tweede zijn er diegenen die niet terug kunnen naar hun land omwille van redenen buiten hun wil. Dat kan een burgeroorlog zijn maar ook politieke redenen kunnen meespelen. Iemand van Kroatische afkomst die in Servië woonde, krijgt deze dagen geen papieren om terug Servië binnen te raken. Een derde groep zijn de ernstig zieken en tenslotte zijn er de humanitaire gevallen, die niet in de vorige categorieën passen en waaraan bijkomende voorwaarden worden gesteld.»

«Die voorwaarden zijn dat men moet aantonen hier duurzame sociale banden te hebben en humanitaire omstandigheden kan invoeren. Niemand weet hoe je die twee begrippen precies moet invullen. Minister van Binnenlandse Zaken Antoine Duquesne zelf kan geen duidelijk onderscheid maken tussen duurzame sociale banden en humanitaire redenen. In elk geval houden deze concepten een soort van integratie in België in.»

Veto: Is dit nu eigenlijk dé oplossing? Zullen er in de toekomst meer regularisaties komen?

De Gryse: «De regering wil het bij deze ene keer houden. Dat is absurd. Die eenmalige campagne is er om af te rekenen met de last uit het verleden, om al die mensen die reeds jaren wachten op een beslissing er in één keer eens vlot door te laten. Maar wij willen dat er ook duidelijke criteria komen voor regularisaties in de toekomst. Voor alle mensen die na één oktober België zijn binnengekomen en die geen asiel krijgen, is er geen enkele oplossing. Men doet alsof die mensen er niet zijn.»

Fluiten

Veto: Waarom heeft de regering een regularisatie doorgevoerd?

De Gryse: «Er is enorm over gebakkeleid in de regering. Er is duidelijk een gepolariseerde meerderheid in het vreemdelingen-dossier. Er was een blokkering: de PS steunde systematisch Ecolo en Agalev en zo is de wet erdoor gekomen. Als er een CVP-VLD-regering geweest was, hadden we ernaar kunnen fluiten. De groenen hebben hier een punt geskoord, de VLD heeft een toegeving»

Grand Café La Royale
het eet-, praat- en leescafé

tegenover het station in Luuven

dagmenu en à la carte, snacks, ijsjes
en ... tapbieren en groentesappen, warm en
sterk en ... elke dag diverse (inter)nationale
dagbladen, tijdschriften en ...

elke dag open tot 1 uur 's nachts

Alma is dood, leve Leuca

De onderhandelingen tussen Alma vzw en de Faculty Club waar Veto reeds over berichtte, hebben uiteindelijk tot het verhoopte resultaat geleid. Het is tot een fusie gekomen tussen beide en er is een nieuwe overkoepelende vzw Leuca boven de doopvont gehouden. Voor Alma zijn vooral de schaalvoordelen interessant. Zij wordt nu een grotere marktspeeler, wat in een tijd van schaalvergroting zijn financiële voordelen heeft. Bovendien kunnen een aantal opdrachten nu samen aangepakt worden zoals het organiseren van een kongres waarbij Alma de broodjes en aanverwanten regelt en Faculty Club het afsluitend diner voor zijn rekening neemt. Voor Faculty Club was een fusie gewoon noodzakelijk want de gekumuleerde verliezen begonnen stilaan de omzet te benaderen. Binnen Leuca wordt de huidige RvB van Alma omgevormd tot een adviesorgaan. Haar adviezen kunnen echter enkel goedge- of afgekeurd worden door de RvB van Leuca, zodat zij veel van haar autonomie behoudt. Naar de RvB van Leuca zal Sociale Raad twee studenten afvaardigen. Er is statutair ook strikt geregeld dat er geen geld van studentenvoorzieningen kan overvloeien naar andere activiteiten.

(jp)



Reeks: Bibliotheken aan de KU Leuven

Vier miljoen boeken. Vierentwintig deelbibliotheken. Een boekenbudget van honderdzesentwintig miljoen frank. En honderdzesenvijftig personeelsleden die de boel draaiende houden. In de komende weken doet Veto een boekje open over de Leuvense bibliotheken.



Universiteitsbibliotheek kent bewogen geschiedenis 'De drie grote rampen'

Er lijkt wel een vloek te rusten op de universiteitsbibliotheek. Tot drie maal toe zag men grote delen van de kollektie verdwijnen. Met vereende krachten werd de bibliotheek echter telkens weer opgebouwd en omgevormd van antikwiteitenmuseum tot een netwerk van moderne, geïnformateerde bibliotheken.

Twee eeuwen na de oprichting van de Leuvense universiteit kwam de eerste centrale bibliotheek tot stand. Tot dan toe moesten studenten en professoren zich behelpen met de kollekties van kloosterbibliotheken en colleges. De eerste centrale bib, ook wel 'Oude Bibliotheek' genoemd, werd gehuisvest in de Universiteitshal in een bijgebouwde vleugel waar nu de promotiezaal is. Na de teloorgang onder de Franse bezetting groeide de bibliotheek uit van een museum tot een wetenschappelijk werktuig. In de daaropvolgende honderdvijftig jaar groeide het aantal boeken tot 300.000 stuks. Deze kollektie ging samen met de Oude Bibliotheek ten onder toen de Teutoonse barbaren in 1914 de Universiteitshal platbrandden.

Voor het einde van de Eerste Wereldoorlog richtten vijftientig landen een nationale commissie op om de Leuvense bibliotheek weer op te bouwen. Het Amerikaanse comité bood naast geld en boeken tevens een nieuw gebouw aan: het huidige gebouw van de centrale bib aan het Ladeuzeplein. Door de giften uit het buitenland en de herstelbetalingen van Duitsland groeide het boekenbestand aan tot bijna een miljoen volumes bij het begin van de Tweede Wereldoorlog.

Franstalig

In 1940 sloeg het noodlot opnieuw toe: de bibliotheek werd beschoten door binnentrekende Duitse troepen, waarna ze bijna

volledig uitbrandde. Na de oorlog vloeiden buitenlandse giften alweer naar Leuven en kon men het gebouw in haar oude staat herstellen.

De twee grote branden die de Leuvense bibliotheek geteisterd hebben, worden wel eens de 'twee grote rampen' genoemd. Sommigen voegen hier nog een derde ramp aan toe: de splitsing van de universiteit in de KU Leuven en de Université Catholique de Louvain (UCL). In 1971 werd de centrale bib opgedeeld in een Franstalig en Nederlandstalig deel. Acht jaar lang zouden er twee hoofdbibliothekarissen en twee administratieve diensten naast elkaar werken. Het belangrijkste gevolg van de splitsing was echter de opdeling van de kollektie. Deze gebeurde op een tipisch Belgische manier: boeken met een even nummer gingen naar de UCL, boeken met een on-even nummer bleven in de KU Leuven. Het is echter een labelatie dat tijdschriftenreeksen en ensiklopedieën uit elkaar zouden gerukt zijn.

Pas na de splitsing zagen de meeste fakulteitsbibliotheken het licht: daar verzamelde men meer specifieke literatuur. Voordien moesten de studenten zich behelpen met de werken in de centrale bib en specifieke kollekties, die ondergebracht

waren in verschillende huizen en in de stad. Momenteel telt de KU Leuven vierentwintig deelbibliotheken, verspreid over Leuven en Heverlee.

De centrale bib heeft nu verschillende 'overkoepelende' functies. Zo dient ze als bewaarbibliotheek voor minder gebruikte werken uit de fakulteitsbibliotheken, verzamelt ze referentiewerken en interdisciplinaire literatuur. Steeds meer vervult de centrale bibliotheek ook een prominente rol in het aankopen en het beheer van allerhande elektronische databanken. Dit is financieel zeer voordelig voor de fakulteitsbibliotheken, zeker als men bedenkt dat abonnementskosten van meer dan een half miljoen frank geen uitzondering zijn.

De meest recente ontwikkeling in de informatisering van de universiteitsbibliotheken heet *LibriVision*. Vanuit deze website heeft de student rechtstreeks en gratis toegang tot meer dan tweehonderd databanken en een groot aantal *fulltext* tijdschriften. Op deze manier hoeft de student in een aantal gevallen zelfs niet meer van zijn kot te komen om dingen op te zoeken.

Loes Geuens
Heidi Van Hout

Bron: *Bibwijzer, Leuven 1988. LibriVision kan je bereiken op <http://librivision.libis.kuleuven.ac.be>*

Leuvense bibliotheken kampen met plaatsgebrek

Als mollen onder de grond

Het is niet allemaal peis en vree in de bibliotheken van de KU Leuven. De budgetten zijn gestagneerd, er is een chronisch plaatsgebrek en men heeft niet de mensen om alle boeken te registreren. Toch skoren de Leuvense bibliotheken hoog op internationaal nivo.

Traditioneel worden de Leuvense bibliotheken onderverdeeld in vier kampussen — Geesteswetenschappen, Gedragwetenschappen, Eksakte Wetenschappen en Biomedische Wetenschappen. Een vergelijking tussen de uitgaven van de verschillende kampusbibliotheken in 1998 leert dat de Kampus Biomedische Wetenschappen het meeste geld uitgeeft aan boeken, tijdschriften en cd-roms: bijna negentwintig miljoen frank. Op de tweede plaats komt Gedragwetenschappen (26 miljoen), gevolgd door Eksakte Wetenschappen (24 miljoen) en Geesteswetenschappen (19 miljoen).

Germania

Voor vrijwel alle bibliotheken geldt dat hun budget de afgelopen jaren niet meer gestegen is, terwijl boeken en vooral tijdschriften duurder worden. Omdat men hierdoor verhoudingsgewijs steeds minder werken kan aankopen, probeert men zo veel mogelijk samen te werken met andere bibliotheken. Daarnaast vragen bibliothekarissen aan de docenten van hun fakulteit om eigen publicaties gratis aan de bib te schenken.

In heel wat bibliotheken boort men alternatieve bronnen van financiering aan. Zo laat de Rechtenbib zich jaarlijks voor zo'n drie miljoen sponsoren door alumni en bedrijven. Bij Letteren betaalt men onder andere zijn jobstudenten met het geld dat de maningskosten opbrengen — toch vierhonderdduizend frank per jaar. Bovendien kreeg deze bibliotheek een aantal jaren geleden dertigduizend frank van de kring Germania om nieuwe woordenboeken te kopen. Bij Werktuigkunde spreekt men dan weer over officieuze kredieten van de labo's en de bib van Gasthuisberg krijgt extra geld van kopies voor farmaceutische bedrijven.

Het eerder krappe budget van de verschillende bibliotheken vormt evenwel niet het voornaamste probleem. Thans bevatten alle Leuvense bibliotheken samen meer dan vier miljoen volumes en de kollektie breidt zich alsmaar uit. De kampus Geesteswetenschappen is koploper met bijna anderhalf

miljoen boeken. Toch geven zij een pak minder geld uit dan bijvoorbeeld Biomedische Wetenschappen. Dit is te wijten aan het feit dat gespecialiseerde medische tijdschriften over het algemeen duurder zijn. Bovendien dankt de kampus Geesteswetenschappen haar grote boekenbestand deels aan het enorme bestand van de Theologiebib: ruim één miljoen boeken. Ze is daarmee de grootste fakulteitsbibliotheek van de KU Leuven.

Weggesmeten

Door de steeds aan groeiende hoeveelheid boeken dreigen verschillende bibliotheken uit hun voegen te barsten. De universiteit probeert dit op te lossen door bij te bouwen en magazijnen buiten de stad te huren. In Heverlee wordt vooral afgevoerd naar een gebouw van de jezuïeten. Andere bibliotheken brengen jaarlijks een tienduizendtal volumes naar de centrale bib. Gezien daar ook niet bepaald een ruimteoverschot is, voert men ook hier weer af naar een apart magazijn, dat gelegen is in de Bondgenotenlaan, boven supermarkt Match. Verder verkoopt men jaarlijks een aantal dubbels en er worden wel eens boeken weggegooid die geen wetenschappelijk nut hebben.

De verschillende fakulteiten proberen ook ieder voor zich opslagplaats te creëren. Vaak kruipt men hierbij letterlijk als mollen onder grond. In elk stukje kelder of onderaards gewelf worden zogenaamde *compacturekken* geplaatst. Dit

zijn mechanisch of elektronisch uitschuifbare rekken op rails waarmee men een maximum aan boeken op een minimum aan plaats kan stockeren. Het spreekt vanzelf dat deze rekken niet erg gebruiksvriendelijk zijn en dat enkel het bibliothekpersoneel boeken uit deze rekken kan halen.

Wanneer men kiest voor een gebruiksvriendelijker systeem, waarbij de lezer zelf zijn boeken uit het rek kan halen, neemt het probleem nog toe. Omdat de lezer zich nog zou kunnen bewegen, moet men in de eerste plaats voldoende ruimte tussen de rekken laten. Wanneer men de boeken daarenboven per categorie wil plaatsen, kan men de rekken in principe maar voor vijftien procent vullen om plaats te laten voor nieuwe aanwinsten. In de meeste bibliotheken zijn de rekken echter voor negentig procent gevuld, wat tot gevolg

heeft dat men regelmatig hele rijen boeken moet verschuiven wanneer er boeken moeten worden bijgeplaatst.

Match

Een ander pijnpunt vormen de vele schenkingen die de KU Leuven ontvangt van onder andere oud-professoren en kloosterbibliotheken. Niet alleen omwille van het plaatsgebrek, maar voornamelijk vanwege de grote tijdsinvestering die het katalogiseren van alle gekregen boeken vraagt. Een goede katalogograaf kan zo'n vijf- tot achtduizend volumes per jaar verwerken, terwijl er aan de KU Leuven jaarlijks tienduizenden boeken binnenstromen. Ook deze worden allemaal gestockeerd: in het magazijn boven de Match alleen al liggen op dit ogenblik een klein half miljoen boeken te wachten op catalogisering.

In de fakulteit Godgeleerdheid kampt men op dit vlak met de grootste moeilijkheden. Drie vierde van de ruim één miljoen volumes zijn schenkingen. Men is hier uiteraard zeer blij mee, maar het is onmogelijk om alles te katalogiseren: hele reeksen boeken liggen al twintig jaar te wachten op verwerking. Omdat men niet over de gelden beschikt om het gigantische boekenbestand te onderhouden en te registreren, doet men een beroep op vrijwilligers.

Ondanks alle problemen kan men echter wel stellen dat de Leuvense bibliotheken meedraaien op internationaal topniveau. Dit blijkt ondermeer uit een onderzoek dat *Der Spiegel* in 1998 uitvoerde bij een honderdtal universiteiten. Bij de verschillende rechtenbibliotheken nam de Leuvense Rechtenbib de eerste plaats in. De bib van Economie eindigde op de achtste plaats, evenals de bibliotheken van Toegepaste Wetenschappen. De bib van Letteren werd als tiende gerangschikt voor de afdeling Taalkunde.

Loes Geuens
Heidi Van Hout



(foto Ellen Claes)

“Opkomen voor je rechten, is dat arrogant?”

Sint-Michielsakkoorden, Sint-Annaplan, alles wat een beetje belang heeft wordt naar een heilige genoemd. Toen de rektor op 25 januari een uitgebreid onderhoud toestond aan Veto, lag het voor de hand om dat de geschiedenis te laten ingaan onder de naam Driekoningen-interview. De vragen die de 'heer des huizes' voorgelegd kreeg, waren echter niet van wierook of mirre. Waarom moeten studenten monsterbedragen neerdokken voor een voortgezette academische opleiding (VAO)? Kan de studentenbeperking niet anders geregeld worden en denkt de universiteit voldoende na over haar rol in de wapenindustrie? Hoe zit het met de vertegenwoordiging van vrouwen aan de KU Leuven en vooral: hoe zit het nou eigenlijk met de rationalisering van het onderwijslandschap?

André Oosterlinck: «Universitaire rationalisatie is het aanpassen van het studieaanbod zowel naar aantal opleidingsplaatsen als naar inhoud zodat de schaarse overheidsmiddelen 'optimaal' worden aangewend. Daarbij staat 'optimaal' voor het zo goed mogelijk uitvoeren, dus met de hoogst mogelijke kwaliteit, van de universitaire opdrachten (onderwijs en onderzoek), waarbij de democratisering blijft bestaan of beter nog toeneemt. Optimalisatie betekent echter voor een aantal rektoren een lokaal beter opleidingsaanbod zonder dat ze daarbij de globale onderwijsruimte in Vlaanderen bekijken.»

Veto: De Antwerpse universiteit (UA) en het Limburgs Universitair Centrum (LUC) willen het bestaande studiepakket uitbreiden met licentie-opleidingen. Is dat geen kwaliteitsverbetering voor hun studenten?

Oosterlinck: «Mijn stelling is: we hebben het geld niet in Vlaanderen om te ekspanderen, we moeten rationaliseren om de schaarse middelen globaal toe te passen. De voormalige minister van Onderwijs Luc Van den Bossche zei altijd: "Het is niet omdat er een kleine, lokale verbetering is, dat we er globaal in Vlaanderen op vooruitgaan". Er zijn niet te veel of te weinig universiteiten, men moet kijken naar het aantal opleidingsplaatsen. Een fakulteit wetenschappen wordt op dit moment ingericht in Leuven, Gent, Brussel, Antwerpen en de kandidaturen van het LUC. Je gaat dus de werkmiddelen voor dure installaties verspreiden over vijf plaatsen en bijna nergens heb je voldoende middelen om tot een opleiding te komen van het nivo dat men internationaal als norm stelt.»

«Ik reken graag alles uit dus laat ons dat eens berekenen. Met het huidige aantal profen kan het LUC geen volledige fakulteit wetenschappen oprichten. Ofwel is dat iets dat men dat de studenten wijsmaakt. Je moet toch een minimum aantal professoren hebben. Elke kwalitatieve richting heeft namelijk een aantal subrichtingen. Als je binnen scheikunde geen profen hebt die polymerwetenschappen of moleculaire scheikunde kunnen doceren, zit je met een probleem.»

«Iedereen klaagt over het tekort aan werkmiddelen, gebrekkige laboratoria, te weinig technisch personeel. En toch pleit men ervoor om bijkomende richtingen op te richten. Ik zie de rational van wat sommigen rationalisatie noemen totaal niet in. Als de overheid plots bereid zou zijn om een onbeperkt budget ter beschikking te stellen, dan zouden we uiteraard kunnen ekspanderen. Maar dan kan je je nog de vraag stellen: als je toch geld spendeert, zou je dat dan niet beter doen daar waar de opleiding van betere kwaliteit is?»

«In de lakulteit rechten geven we les in grote groepen. Dat is nodig gezien de diversificatie, bijvoorbeeld in Letteren: als we daar in kleine groepen zouden onderwijzen, is het niet meer betaalbaar. Wij hebben

een aantal grote fakulteiten nodig om door interne solidariteit ervoor te zorgen dat andere richtingen in kleine groepen kunnen lesgeven. Als andere universiteiten ons concurrentie kunnen aandoen in die richtingen die we nodig hebben om economische winst te maken en om andere richtingen waar te maken, dan zitten wij met een probleem.»

Veto: De UA, met in haar achtertuin een wereldhaven, heeft niet eens ingenieursopleidingen.

ons maar met de Kulak beginnen. De Kulak is een kampus van de KU Leuven, dat wil zeggen dat wij dat in extra kost nemen. De kostprijzen van het geheel ligt uiteraard in de licenties omdat daar het onderzoeksgehalte het grootst is. Moest de Kulak niet door Leuven worden gefinancierd, dan zou ze drie keer zo duur zijn. Ik denk niet dat het een probleem is dat de universiteiten meerdere kampussen hebben. De KUB is een apart verhaal.»



't Is moeilijk bescheiden te blijven, wanneer je zo'n bink bent als ik

(foto Pieter Van der Aa)

Oosterlinck: «Als je de afstanden bekijkt en je vergelijkt die met de afstanden in Silicon Valley — waar we toch graag naar verwijzen — dan zijn de afstanden van Leuven naar gelijk welke plaats in Vlaanderen belachelijk klein. Afstanden, dat is larie. Met de e-verbindingen zitten we toch allemaal naast elkaar.»

Veto: Het transnationale project met Maastricht is voor het LUC een troef die misschien een uitbreiding van haar huidige studie-aanbod kan legitimeren.

Oosterlinck: «Kijk, op dit moment is de KU Leuven al een stukje voor. Wij hebben een aantal opleidingen die wij samen met Nijmegen en Groningen gaan uitbouwen. Daar spreekt niemand over. Er zijn een dertiental studenten per jaar die hun eerste twee jaar in Groningen doen en hun laatste drie jaar hier. Iedere universiteit die zichzelf respecteert, gaat Europees werken. Je kan bijna niet spreken van transnationaal. Als Maastricht en het LUC willen samenwerken dan doen ze dat maar. Dat verantwoordt echter niet dat het LUC haar fakulteit wetenschappen zou uitbreiden. Daar zijn geen geld en studenten voor.»

Veto: De Katholieke Universiteit Brussel (KUB) en de Kulak kunnen toch moeilijk een sukses genoemd worden wat studentenaantallen betreft.

Oosterlinck: «De KUB is iets... (lacht) Laat

Veto: De KUB en de Kulak zijn produkten van de uitzweringspolitiek uit de jaren zestig van de CVP, onder het mom van democratisering.

Oosterlinck: «Persoonlijk denk ik dat het beter ware geweest een degelijk studiebeursstelsel uit te werken en verplaatsingskosten terug te betalen. We hadden op die manier de beschikbare middelen beter kunnen konsentreren.»

Chapeau

Veto: Heeft de KU Leuven zonder een CVP-SP-machtsblok in de regering nog evenveel te zeggen? Zullen Brussel en Antwerpen niet op meer gelijke voet behandeld worden?

Oosterlinck: «De KU Leuven staat voor kwaliteit. Ik heb begrepen dat de nieuwe regering ook voor kwaliteit staat. Waarom zou er dan een probleem zijn? Ik heb contacten met de partijen die in de nieuwe regering zitten en ik wijs hen op het kwaliteitsstreven dat ze hebben: ze willen minder onderhanden en achterhand tewerk gaan. Ik neem hen op hun woord.»

Veto: De andere rektoren vinden Leuven arrogant. Betaamt het de grootste universiteit niet om wat nederiger te zijn?

Oosterlinck: «Opkomen voor je rechten, is dat arrogant? Is het arrogant om meetings bekend te maken, die door andere

instanties zijn uitgevoerd. Arrogant zijn, dat is van jezelf altijd zeggen dat je de beste bent. Als dat in het verleden ooit gezegd is, laat ik dat voor rekening van mijn voorgangers. Ik heb dat nooit gedaan, never. Ik heb wel de metingen van de EU bekend gemaakt omdat wij daar goed uitkomen. Als dat al arrogant is dan mag je in België gewoon niet meer goed zijn.»

Veto: U heeft wel gezegd dat er maar plaats is voor één topuniversiteit.

“Met Tax Law kan je later zoveel verdienen dat je een studielening wel kan afbetalen”

Oosterlinck: «Als je kijkt naar de Europese top en het geld dat hier voorhanden is wel, ja. Een of twee topuniversiteiten, over een beetje meer of minder wil ik niet zuuren. Je weet ondertussen dat ik goed kan rekenen. We krijgen minder gelden dan in het buitenland en toch willen we op meer plaatsen opleidingen organiseren. Chapeau, dat is blijkbaar een nieuw economisch systeem dat we huldigen. Ik geloof er niet in. We krijgen het nu alleen maar rond omdat onze professoren zo hard werken. Op termijn is dat niet houdbaar.»

«Kijk, in Vlaanderen is er geen plaats voor vijf topuniversiteiten. Dat betekent niet dat Leuven de enige moet zijn. Per opleiding moet je een zwaartekpunt hebben. Antwerpen en de VUB kunnen in een aantal richtingen top zijn en Leuven en Gent in andere.»

Veto: Is de combinatie topuniversiteit en democratisering dan nog financieel mogelijk?

Oosterlinck: «Dat hoor ik vaak van jullie maar ik begrijp niet waar het op slaat. Ik daag jullie uit om één maatregel te noemen die de instroom zou verminderd hebben. Ik heb verschillende keren gepraat over het model dat we willen nastreven. Wij willen een universiteit blijven voor Vlaanderen waar alle studenten welkom zijn maar terzeldertijd een topuniversiteit in Europa zijn. Ik weet dat het enorm moeilijk is en inzet zal vergen van iedereen maar wij willen geen elite-universiteit van het Angelsaksische tipe worden. Dat hebben we nooit gewenst. Het is niet omdat je een uitspraak in mijn mond legt dat ze waar is.»

Verzilveren

Veto: Over het Angelsaksisch model gesproken, er zijn een aantal VAO's (Voortgezette Academische Opleiding) en PAV's (Postakademische Vorming) die zich richten op een buitenlands publiek en waarvoor inschrijvingsgelden tot een half miljoen frank worden gevraagd. Is dat democratisch verantwoord?

Oosterlinck: «Wij hebben daar op de Akademische Raad (AR) over gediskussieerd en we zijn tot de slotsom gekomen dat we dat aksepteran op een aantal voorwaarden. Ten eerste gaat het vaak om domeinen waar de beste professoren erg duur zijn. Ten tweede word je met een laag inschrijvingsgeld niet au sérieux genomen door de buitenlandse studenten die een beurs krijgen. Alleen hebben we gezegd: voor onze studenten moet er een gereduceerd inschrijvingsgeld komen, niet hoger dan het normale, als het sociaal noodzakelijk is. De inrichters hebben ons dat gegarandeerd en we gaan het controleren. Het programma krijgt dan de nodige internationale kansen en onze studenten kunnen op een democratische wijze blijven doorstromen.»

Veto: De VAO's zijn wettelijk geregeld maar vele van die opleidingen worden als dure PAV's verkapt waardoor men die enorme inschrijvingsgelden kan vragen.

Oosterlinck: «Nee, de enige PAV in dat geval is Tax Law en daarmee kan je later zoveel verdienen dat je een studielening wel kan afbetalen. Als de studenten eisen dat ze niet zo duur mogen zijn, zal dat ten koste komen van de andere opleidingen en dat wil ik niet.»

Veto: Als de unief een verhoogd inschrijvingsgeld vraagt, krijgt ze geen overheidsfinanciering meer voor die opleiding. Is het dan niet beter om gewone inschrijvingsgelden te vragen?

Oosterlinck: «Het is een wettelijk kluwen. Na de laatste verandering is bij verhoogde inschrijvingsgelden toch financiering van VAO's mogelijk. De PAV's worden nooit gefinancierd. Het zou dus redelijk zijn om de verhoging van het inschrijvingsgeld bij VAO's beperkt te houden wanneer ze gefinancierd worden en degenen die op zichzelf willen draaien moeten dan maar PAV zijn. Tax Law is er zo één. De opleiding is zo gegeerd en kost zoveel dat de hogere inschrijvingsgelden verantwoord zijn. We kunnen onze studenten studieleningen en reducties geven en de anderen betalen het met plezier omdat ze hun diploma snel kunnen verzilveren. Degelijke opleidingen moeten volledig selfsupporting zijn.»

Veto: Voor een VAO kan men volgens het Onderwijsdecreet Tien onder bepaalde voorwaarden toch nog altijd 205.000 frank vragen. Bovendien worden soms nog extra kosten aangerekend die, zoals bij Master of Law, tot 30.000 frank kunnen oplopen.

Oosterlinck: «Bij die opleiding krijgen tussen een derde en de helft van de studenten reductie. We zullen daar ook in de toekomst op toezien. Degenen die het eventueel kunnen betalen, moeten het ook betalen.»

Veto: Studenten die hier pas hun basisopleiding achter de rug hebben, zouden toch naar die VAO's moeten kunnen doorstromen door het gewone inschrijvingsgeld te betalen.

Oosterlinck: «Mijn stelling is dat ze moeten geholpen worden als dat sociaal nodig is. Je moet alleen vermijden dat je daardoor gelden wegneemt van het eerste- en tweedecycluserwijs. Dat is veel belangrijker.»

Veto: U spreekt over reductie en verminderingen als het sociaal nodig is. Over welke categorie van studenten heeft u het?

Oosterlinck: «Beursgerechtigde studenten.»

Veto: Dat is toch een bijzonder kleine fractie van de studenten. Het systeem is trouwens achterhaald: vele studenten krijgen geen beurs terwijl ze er wel één nodig hebben. Moet de rest de hoge inschrijvingsgelden dan blijven betalen?

Oosterlinck: «Je moet 'beursgerechtigden' breder interpreteren. We zijn daar nog met een onderzoek bezig. Meer kan ik niet zeggen zonder op de beslissingen van de Akademische Raad vooruit te lopen.»

Hogescholen

Veto: Wordt het belang van die VAO's niet onderschat? Steeds meer jongeren vinden pas werk dankzij een specialisatie na hun universitaire studies.

Oosterlinck: «Het wordt inderdaad nog teveel bekeken als iets voor enkelingen. Daarom zouden we ook liever zien dat de financiering van VAO's loskomt van de basisfinanciering en dat er een afzonderlijke regeling wordt voor uitgewerkt. Als de overheid het niet betaalt, moeten we het geld elders halen, maar niet bij de basisfinanciering. Ook de rationalisering komt hier om de hoek kijken. Met de verspreiding van de VAO's is het nog erger gesteld

dan met het tweedecycluserwijs. Er is een echte wildgroei.»

Veto: Bent u voorstander om met de hogescholen van het lange tipe grondiger samen te werken of zelfs een organisatorisch geheel te vormen?

Oosterlinck: «We zijn al een tijdje bezig om dit dossier voor te bereiden. De hogescholen van het lange tipe hebben een academisch nivo. Als mensen van deze hogescholen naar het buitenland gaan, halen zij daar dikwijls een veel hoger nivo dan de universiteitstudenten daar. In Europa, met het vrije verkeer van diploma's, is dat uiteraard een onhoudbare situatie.»

Veto: Komt er dan een



fusie van de KU Leuven met bijvoorbeeld Groep T?

Oosterlinck: «We moeten die kampussen niet afschaffen maar op één of andere manier integreren. Hoever moet die integratie gaan? Fusie vormt één einde van het spectrum, een losse integratie het andere. Er zijn ook oplossingen daartussen. Groep T is niet uitgesloten maar we kunnen ook nog aan andere hogescholen denken. Wij moeten daar met Groep T over spreken. We zijn ook nog met andere hogescholen bezig.»

Veto: Het ingangsexamen bij geneeskunde doet de studentenaantallen dalen. Daardoor ontstonden in het UZ Jette problemen. Ook in andere ziekenhuizen en in de huisartsenpraktijk zou er op lange termijn een tekort aan artsen ontstaan.

Oosterlinck: «De toegangsbepijking bij geneeskunde is ingevoerd omdat men ervan overtuigd was dat er veel te veel geneesheren waren. Artsen hadden niet genoeg ervaring meer wegens te weinig patiënten. Daarom gingen wij akkoord om een toegangsbepijking in te voeren. Het aantal geneeskundestudenten wordt nu ongeveer gestabiliseerd op de helft van vroeger. Volgens mij moeten we echt gaan naar een numerus fixus, waar men tracht te berekenen wat de markt nodig heeft om goed te kunnen functioneren.»

“Wassen, koken, naaien, strijken, ik kan alle huishoudtaken aan”

Veto: Waar haalt men die cijfers dan vandaan? Van de artsensyndikaten? Er bestaat ook een wetenschappelijke studie van de Gentse professor De Maeseneer die ervoor waarschuwt dat er op termijn te weinig artsen zullen zijn als men deze

studentenbeperking blijft handhaven.

Oosterlinck: «Ik ken De Maeseneer. Ik zou, als wetenschappelijk denkend mens, zijn studie wel eens willen narekenen. Of beter: het zou moeten onderzocht worden door een onafhankelijk instituut; het ministerie moet daarvoor zorgen.»

Resultaten

Veto: Een maatschappelijk probleem, de gezondheidszorg, wordt door de politici niet opgelost maar op een laffe manier doorgeschoven naar het onderwijs.

Oosterlinck: «Ik ben er ook voorstander van om de oude dokters te doen stoppen.

Je mag het probleem niet volledig in de nek schuiven van de jonge generatie. In geen enkel ander land is er vrije toegang tot de geneeskunde. Dat is ook de reden waarom Duitsers en Nederlanders op onze kosten hier kwamen studeren. Dat systeem kon niet blijven bestaan. Een soepele toegangsbeperking is voor mij logisch voor de volksgezondheid en de beheersbaarheid van het systeem. Wij komen uit een systeem waarbij de kosten van de gezondheidszorg aan het groeien waren van acht tot negen procent per jaar. Dat kan geen enkel land met een maximale economische groei van drie procent volhouden.»

Veto: Is het ingangsexamen burgerlijk ingenieur niet voorbijgestreefd?

Oosterlinck: «Dat is voorbijgestreefd. Ik zou graag komen tot een verplichte oriëntatieproef voor iedereen waarvan de resultaten niet bindend zijn. Dat geeft goede feedback over iemand's kunnen, het geeft iemand een signaal. Laat daar het ingangsexamen voor burgerlijk ingenieurs fungeren als een van de eerste systemen. Het is trouwens zo dat de toegepaste wetenschappen al lang op deze manier werken: als de professoren twijfelen of iemand het kan of niet kan, laten ze hem er toch door. Ze zijn dus in de richting gegaan van de verplichte oriëntatieproef. Het zou misschien goed zijn als er een uitgangspunt in de humaniora zou bestaan, zoals in Frankrijk.»

Dertien

Veto: In het debat van de semestereksamen zijn er nogal wat tegenstellingen tussen eksakte en humane wetenschappen. Bovendien heeft niemand al een finaal argument aangereikt om aan te tonen wat er schort aan het huidige jaarsysteem.

Oosterlinck: «Ik geef toe dat ik niet weet welk het beste systeem is. Wisten we het wel dan hadden we het al lang doorgedrukt. Beide hebben voor- en nadelen. Anderzijds volgt de rest van Europa meer dat semestersysteem en voor de uitwisselbaarheid hebben we een probleem. Ook een creditsysteem gaat in de richting van een semestersysteem. Dus is er gevraagd om daar per groep over te debatteren.»

Veto: Kan dan in eksakte wetenschappen het ene en in de rest het andere eksamensysteem worden ingevoerd?

Oosterlinck: «Wat je nu ziet, is een evolutie per groep. Bijvoorbeeld humane wetenschappen kiezen voor het jaarsysteem. Maar iedere groep heeft daar de vrije keuze in. Wat we dan wel moeten doen, is voor

iedere groep het academiejaar aanpassen en dan gaan we naar twee keer dertien weken. Humane wetenschappen, die dat niet zouden doen, kunnen die twee weken van voor andere dingen gebruiken, voor ekkursies of zo. We gaan verplichting noch verbod invoeren. Een universiteit is intern zo verschillend dat het niet te vatten is in één regel.»

Veto: Uit recent studiemateriaal bleek dat de vertegenwoordiging van vrouwen in het profsorenkorps beneden alle peil is. Toch zei u op de voorstelling van het gelijkheidsrapport van professor Malfliet dat een gezinsvriendelijker personeelsbeleid niet samengaat met een topuniversiteit.

Oosterlinck: «Ik bedoel daarmee het volgende: ik ben niet tegen deeltijds werk. Ik vind dat trouwens een goed idee; we gaan dat uitwerken als dat kan. Maar onze universiteit heeft het nivo bereikt waar we nu staan door dat iedereen hard gewerkt heeft. Wanneer iemand kiest voor een universitaire taak, dan, kiest die — als je dat vergelijkt met de bedrijfswereld — voor een belangrijke staffunctie. Dat vereist een redelijke inzet. We moeten ons dus afvragen met wat dat combineerbaar is. Maar het is binnen het gezin niet altijd de dame die zich moet opofferen, het kan ook mijnheer zijn.»

«Ik kan u zeggen dat ik alle huishoudtaken kan. Toen ik trouwde, kon ik die even goed als mijn vrouw. Ik kan strijken, naaien en koken. Al is dat toevallig gekomen, door het vroege overlijden van mijn moeder, er zijn er toch niet veel die het kunnen. Je moet eigenlijk komen tot de situatie waarin man en vrouw in het gezin een keuze maken. Het enige wat moeilijk kan, is dat ze beiden een topcarrière willen. Ofwel moet men dan zorgen voor externe hulp, ofwel loopt dat verkeerd af. Dat is wat ik vaststel. Als je een topcarrière wil maken aan de universiteit heeft dat zijn gevolgen.»

«Als er discriminaties zijn, moeten die weggevoerd worden, dat is rechtvaardigheid. Maar er is ook een zeer belangrijke economische reden: wij hebben tekort aan zeer goede mensen aan de universiteit en we laten moedwillig de helft van het potentieel liggen. Dat is dom. Daarom heb ik mijn kollega Malfliet, die er heftig tegenaan kan vliegen, op deze problematiek gezet.»

Visie

Veto: De Vlaamse hoogtechnologische wapenindustrie zit in de lift. Ook binnen de universiteit zijn er duidelijk samenwerkingsverbanden met bedrijven als Bekaert of Alcatel Bell. Een spin-off werkt zelfs samen met een wapenproducent. De universiteit denkt hier blijkbaar niet over na.

Oosterlinck: «We hebben indertijd een aantal projecten afgevoerd die direct met de wapenindustrie verbonden waren. Iemand zou meewerken aan het Amerikaanse starwars-project en we hebben dat niet laten doorgaan. Zowel bij LRD als bij ons is er daar een minimale controle op. Maar ik wil niet zover gaan om te zeggen: aan alles wat indirect met wapens te maken heeft, mag je niet mee werken. Dat plaatst je buiten het systeem.»

Veto: Maar die indirecte wapenindustrie is wel hetgeen wat moderne oorlogsvoering mogelijk maakt. De KU Leuven heeft hier toch ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Oosterlinck: «Ja, dat is het probleem met die hoogtechnologische componenten. Kruisraketten worden bijvoorbeeld geleid door visiesystemen. Maar moeten we het onderzoek naar visie dan stoppen? Allerlei apparatuur kan je groen of wit kleuren, al naargelang je het gebruikt in het lichter of in een ziekenhuis. We zijn daar voorzichtig in. We controleren dat. Maar indirecte wapenindustrie is een rekbaar begrip. Misschien moeten we daar eens een discussie over voeren. Ik denk trouwens dat het ook de taak van de studenten is om nu en dan dingen bespreekbaar te maken.»

Bart De Schrijver
Peter Mangelschots

Übersoja, genen brol

Het genetisch manipuleren van gewassen zou volgens genetica van de laboratoria van grote bedrijven het wereldvoedselvraagstuk en grote milieuproblemen oplossen. Maar steeds vaker waarschuwen academici en groene bewegingen voor de risico's van genetisch gemanipuleerde organismen. Losgeslagen in de natuur zouden transgene planten natuurlijke ecosystemen onherroepelijk verstoren. Bovendien weten we nog maar bijzonder weinig over de wisselwerking tussen genen of stukjes erfelijke informatie onderling en over de interactie van deze stukjes met hun omgeving.

Het besef dat nu reeds Genetisch Gemanipuleerde Organismen (GGO's) massaal verwerkt worden in producten zoals margarine, brood of sjokolade is bij de konsument nauwelijks doorgedrongen. Grote bedrijven in de voedingsindustrie, met elk een leger geneticologen, deden flink hun best om te voorkomen dat etikettering — die de konsument erop moet wijzen dat het bewuste produkt deels GGO's bevat — wettelijk zou verplicht worden. Vroeger werd het debat rond GGO's uitsluitend gevoerd door een selecte clubje van wetenschappers. Nu, op een moment dat de voedselveiligheid zwaar onder vuur komt te liggen (gekkekoeienziekte, dioksinekrisis, hormonen vlees), ontstaat er een groeiend protest uit de meest uiteenlopende hoeken: van ekologisten, NGO's en konsumentenverenigingen tot boeren hier en uit de derde wereld.

De believers van de biotechnologie wuiven kritiek vaak weg door het zo voor te stellen alsof het wantrouwen tegenover GGO's uitsluitend gebaseerd is op een emotioneel antiwetenschapsdenken. Nochtans verschenen begin deze maand twee gespecialiseerde publicaties in de gezaghebbende tijdschriften Nature en New Scientist, waarin werd aangetoond dat doomsenario's als gevolg van GGO's helemaal niet zo denkbeeldig zijn als de bio-industrie het publiek wil doen geloven.

De industriële laboratoria blijven een aantal regelrechte mites propageren in een poging de inherente gevaren verbonden aan GGO's te banaliseren. Genetische manipulatie zou natuurlijk zijn en in principe niet veel verschillen van conventionele teelttechnieken. Verder zou de kans dat transgene organismen kunnen ontsnappen uit veilig gekontroleerde omgevingen zoals laboratoria of afgeschermd landbouwperselen nihil zijn.

Spekulatie

Deze stellingen zijn ondertussen achterhaald. Bij conventionele teeltmethoden, net zoals bij de meeste genoverdrachten in de natuur, ontstaan alleen substituties van alternatieve vormen (allelen) van een bepaald gen, op een welbepaalde plaats in het chromosomaal materiaal. Het invoegen van vreemde genen in de chromosomen van een plant of dier leidt echter tot totaal nieuwe en bovendien onvoorspelbare combinaties. Wanneer GGO's op mondiaal nivo commercieel zouden worden geproduceerd, dan wordt het risico op onvoorziene effecten groter. Dit wantrouwen berust op meer dan louter speculatie. Het is nu reeds gebleken dat wanneer men normale — dat wil zeggen genetisch 'intakte' — organismen introduceert in een compleet vreemde omgeving, dit tot zowel fysieke als ecologische verstoringen kan leiden. Genetisch geëksperimenteerde daarentegen kan het complexe, natuurlijke evenwicht tussen plant en dier, dat ontstaan is doorheen miljoenen jaren van evolutie, in nog veel grotere mate in het gedrang brengen. Toegevoegde vreemde genen kunnen zich in de natuur verspreiden via stuifmeel of via een brede waai van bacteriën.

Een concreet voorbeeld: *Roundup Ready Soja*. Roundup, een bekend Mon-

santo-produkt, is een onkruidverdelger. De sojaplant wordt zo gemanipuleerd dat zij niet meer dood gaat van het plantengif. Roundup of glyfosaat doodt alle andere planten door de eiwitmaak, noodzakelijk voor de groei, te blokkeren. De sojaplant heeft dan iets nodig van een ander organisme, in dit geval van een mikrobe. De genetische informatie wordt uit een bodembacterie geknipt en vervolgens geplakt in het erfelijk materiaal van de sojaplant. Dit stukje erfelijk materiaal bevat de informatie om de eiwitvorming toch te laten doorgaan.

Maar de wetenschap weet nog maar bijzonder weinig over de wisselwerking tussen genen of stukjes erfelijke informatie onderling en over de interactie van deze stukjes met hun omgeving. Zo rijst de vraag over hoelang het zal duren of andere, niet gewenste planten ook dit transgen van de bodembacterie zullen dragen. Bovendien

builenpest en salmonella zijn gevolgen van deze overdracht. De genticologie draagt er dan toe bij dat de frekwentie toeneemt van horizontale overdracht van die genen die verantwoordelijk zijn voor ziekteverwekking en antibioticaresistentie, en hun de kans geven om door rekombinatie nieuwe pathogenen voort te brengen. Dit wordt nog in de hand gewerkt door het kwistige gebruik van antibiotica in de intensieve veeveelt en de geneeskunde.

Antibioticaresistente genen verspreiden zich heel gemakkelijk door contact tussen mensen. Jaarlijks moeten ziekenhuizen bepaalde afdelingen sluiten omdat ze volledig besmet zijn met die antibioticaresistenties.

Piraat

Biotechnologisch onderzoek vereist enorme investeringen en wordt slechts door een zeer klein aantal multinationale

juridische grondslag hiervoor ligt in de akkoorden van de Wereldhandelsorganisatie inzake de zogenaamde TRIP's (Trade Related Intellectual Property Rights).

De boeren kopen de genetisch gemanipuleerde zaden logischerwijs aan bij Monsanto en zijn collega's, alsook het bijhorende pakket kunstmeststoffen en herbiciden. Dit leidt tot een volledige afhankelijkheid van diezelfde bedrijven. De hieruit voortvloeiende GGO-producten zijn bovendien bestemd voor de export naar de geïndustrialiseerde landen. Het voedselprobleem in de Derde Wereld werkt men hierdoor enkel mee in de hand. De maniokplant, Afrika's voornaamste voedselbron, komt blijkbaar niet in aanmerking voor enig genetisch onderzoek om de teelt van dit gewas te verbeteren. Maniok is geen exportgewas en is bijgevolg economisch niet interessant om er tijd en geld in te stoppen.

Voor de meerderheid van de mensen op aarde gaat de voedselveiligheid erop achteruit. In kwantiteit is er voor iedereen genoeg. De problemen-situeringen zich op het vlak van de verdeling. Er zijn steeds minder verschillende voedselgewassen. De verdeling en verdeling komen in steeds minder handen, die van grote ondernemingen.

Voor landbouwers in het zuiden rijzen er problemen eenmaal ze gewend raken aan de teelt van monokulturen voor de export, ten koste van hun eigen voedselvoorziening. Zo daalde het aantal rijstvariateiten op de Filipijnen van drieduizend naar acht. Genticologie blijft in diezelfde mono-richting naar oplossingen zoeken.

Steriel

Vanuit basisbewegingen in de Derde Wereld komt er meer en meer protest op gang. In India is er een heus volksprotest ontstaan, waarbij campagnes zoals *Operation Cremate Monsanto* en *Monsanto quit India* er hebben toe bijgedragen dat Monsanto de kommersialisering van haar omstredende *Terminator-technologie* — een techniek om steriel zaad te moeten maken — voorlopig heeft moeten afblazen.

Ook in Europa wordt de weerstand tegen GGO's steeds groter. Op talrijke lokaties waar zich testvelden voor GGO's bevinden, worden er directe acties op het getouw gezet waarbij de genetisch gemanipuleerde oogst vaak symbolisch wordt vernietigd. Op twintig november ging er een nationale aktiedag door in België waarbij in verschillende grootwarenhuizen stickers werden geplakt op produkten waarvan men vermoedt dat er GGO's in verwerkt zijn. Een Europese rechtlijn schrijft evenwel strikt voor dat er op produkten met een genetisch gemanipuleerde afkomst een label moet aangebracht worden voor de konsument. Milieubewegingen verwijten de Belgische overheid dat zij hierin laks optreedt en geen controles uitvoert.

Bart De Schrijver
Deirdre Maes
Peter Tom Jones
Bart Naessens



bestaat het gevaar dat een grootschalig veld van één teelt, uitgroeit tot één superonkruid. En hoe zal men het dan bestrijden?

Infekties

Genetische manipulatie blijkt in sommige gevallen aan de basis te liggen van de verspreiding van ziektes en de toename van bacteriële infekties. Volgens het rapport uit 1996 van de Wereldgezondheidsorganisatie zijn de laatste twintig jaar tenminste dertig nieuwe ziekten opgedoken, terwijl oude infektieziekten zoals tuberculose en cholera wereldwijd aan het terugkomen zijn. Praktisch alle ziektekiemen zijn resistent tegen antibiotica. Genetica hebben nu een verband gelegd tussen het opkomen van ziekteverwekkende bacteriën en van antibioticaresistente enerzijds, en anderzijds de horizontale genoverdracht. Onder horizontale genoverdracht verstaat men de overplanting van genen naar niet verwante soorten door middel van infektie door virussen. Zo bracht bijvoorbeeld horizontale genoverdracht en daaropvolgende genetische rekombinatie de bacteriële stam voort, verantwoordelijk voor het uitbreken van cholera in Indië in 1992. Ook de

ondernemingen ontwikkeld. Deze kwasi-monopolistische ondernemingen beschermen hun economische belangen door het zich toeëigenen van patenten op genetisch materiaal, dat ze veelal ontvreemd hebben van boeren uit de Derde Wereld. De groene beweging noemt het biopiraterij. Het zuiden levert het grootste deel van het groene goud — zij bezitten de grootste genetische biodiversiteit —, de westerse biotechnologen integreren ze in genenbanken en bouwen lukratieve eigenschappen in hun rassen in, waarop ze dan uiteindelijk een patentrecht nemen. De

produkten waarvan men vermoedt dat er GGO's in verwerkt zijn. Een Europese rechtlijn schrijft evenwel strikt voor dat er op produkten met een genetisch gemanipuleerde afkomst een label moet aangebracht worden voor de konsument. Milieubewegingen verwijten de Belgische overheid dat zij hierin laks optreedt en geen controles uitvoert.

Reeks Genetisch Gemanipuleerde Organismen

U bent vegetariër en u wil wat. Een lekkere spaghetti — nu reeds aan tachtig frank — met verse groentjes en een dikke tomatensaus staat voor u heet en gereed in de Alma.

Maar wie staat erbij stil dat de tomaten en het graan voor de pasta, wel eens genetisch gemanipuleerd kunnen zijn. De komende weken schilt Veto een aantal heet gemanipuleerde patatten. In het debat slaan de bio-industrie en de milieubeweging elkaar met diverse wetenschappelijke argumenten om de oren. Ook de monopolieverving van scheikundereuzen als Monsanto en de derdewereldproblematiek leggen wij aan u voor.

(bds)

“Je moet de hongerigen geen eten sturen”

De nobelprijswinnaar economie van 1998, Amartya Sen, stelde vast dat in vele gevallen van hongersnood in de derde wereld wél voldoende voedsel aanwezig was in het getroffen land. Overheden en politiek spelen dus een grote rol. Volgend weekend lanceert de NGO Vredeseilanden-Coopibo (VC) haar jaarlijkse campagne die deze keer rond voedselzekerheid draait.

Volgend weekend is het weer zover en wordt Vlaanderen op straat en in de media gekonfronteerd met de campagne van de solidariteitsorganisatie. Dat die rond het thema voedselzekerheid draait, hoeft niet te verbazen. Reeds vele jaren komen zij op voor het recht op voeding. Ook met de Worldshake-uitdaging die VC is aangegaan met de klinkende titel *Duizend dromen voor een millennium zonder honger*, wil men op een creatieve manier actie voeren voor de universalisering van het recht op volwaardige voeding.

Sedert 1 januari 1998 zijn Vredeseilanden en Coopibo samengesmolten tot één organisatie. Jan Vannoppen, voedselzekerheidsdeskundige, en Veerle Geets, Worldshake-koördinator voor VC, waren garen bereid hierover wat meer tekst en uitleg te geven.

Jan Vannoppen: «Organisatieversterking gaat uit van het idee van participatie en het ontwikkelen van lokale expertise. Zo worden er aan partner-organisaties cursussen gegeven. We kijken wel verder dan de technische kanten van landbouw. Partners worden gekonfronteerd met de vrije markt, ze moeten financiële middelen beheren. Verder moeten de partners hun verantwoordelijkheid kunnen opnemen. We werken overigens voornamelijk in rurale gebieden; het grootste deel van de kwetsbare bevolking bevindt zich op het platteland. Door het platteland aantrekkelijker te maken, pogen we plattelandsvlucht tegen te gaan. Wij doen dus niet aan noodhulp of paternalisme.»

Voedsel

Veto: De campagne dit jaar richt zich op voedselzekerheid, wat bedoelt men daarmee?

Vannoppen: «Dit betekent dat je zeker bent van je voeding. Voedsel moet dus aanwezig zijn, om te beginnen, er mag geen onderbreking zijn in de voorziening. Hét sleutelement evenwel is de toegankelijkheid en die heeft een meer politiek karakter. De Indiër Amartya Sen (nobelprijswinnaar economie in 1998) stelt vast dat in vele gevallen van hongersnood wél voldoende voedsel aanwezig was in het getroffen land. Hongerbesteding moet in de eerste plaats armoedebestrijding zijn. De overheid heeft daarin een belangrijke rol te spelen. Een land kan rijk zijn op het niveau van haar BNP, maar indien er geen verdeling van de middelen plaatsvindt, is er sprake van een enorme kloof tussen arm en rijk. Voor een stuk kan dit ondervangen worden door meer participatie.»

Veto: Moet er ook hier iets veranderen?

Vannoppen: «Inderdaad, we zijn dan ook bezig met een landbouwprogramma in België. Wij staan voor meer duurzame productie en consumptie met respect voor het milieu. Het idee erachter is dat wij in Europa wat meer voor onze eigen markt moeten produceren en het idee van exporteren voor geldgewin laten varen. De landbouw in de derde wereld lijdt enorm onder de dumpingpraktijken van Europese landbouw. Het is een kwestie van sensibilisering, duidelijk maken dat de derde wereld beter gediend is met een zelfstandige landbouwsector dan met (tijdelijk) goedkope Europese producten die de concurrentiepositie van de inheemse boeren ondermijnen. Beleidsmakers zijn zich hier soms niet

van bewust. Voormalig minister van Landbouw Karel Pinxten geloofde oprechtheid in de heilige plicht van Europa om de derde wereld te voeden. Maar je moet de hongerigen in de wereld geen eten sturen, integendeel, je moet ze helpen een eigen inkomen te verwerven en aanspraak te maken op voeding.»

Veto: Het is vermoedelijk niet altijd even eenvoudig om dit verhaal over te brengen aan een ruimer publiek.

Veerle Geets: «We werken met betrekking tot dit thema mee aan Worldshake, een initiatief dat zich specifiek richt tot jongeren. We voeren deze campagne samen met 43 organisaties uit het jeugdwerk en de derdewereldbeweging. De eerste doelstelling van die campagne was jongeren te betrekken bij het thema. Het is begonnen met een enquête bij een duizental jongeren over wat zij als belangrijkste problemen voor het volgende millennium beschouwen. Bleek dat themanummer één het milieu is, gevolgd door oorlog en de kloof

tussen arm en rijk. Het is deze kloof die we als uitgangspunt hebben genomen. Wij willen die kloof zichtbaarder maken.»

Geld

Veto: Zouden de verschillende derdewereldorganisaties niet meer of vaker de krachten moeten bundelen om samen een duidelijke en krachtige boodschap te brengen?

Geets: «Samenwerking is niet altijd zo evident als het lijkt: alle niet-gouvernementele organisaties (ngo's) moeten uiteindelijk eerst hun fondsen verwerven om actie te kunnen voeren. Bovendien kost één grote campagne veel geld en energie, terwijl er nu in feite een soort van taakverdeling bestaat tussen de samenwerkende ngo's. De ene is meer gespecialiseerd in eerlijke handel, de andere in het vraagstuk van de schuldenlast of van de voedselzekerheid. Het blijkt ook uit onderzoek dat mensen vaak 'strategisch storten', bijvoorbeeld voor noodhulp enerzijds en meer structurele

hulp anderzijds, of voor een bepaald thema of land. Sinds begin jaren negentig is er wel meer sprake van samenwerking. Onze eerste gezamenlijke actie was *Vierkant voor Afrika*.»

Veto: Waarom zoveel energie steken in geldinzameling als echte oplossingen op het politieke vlak moeten worden gezocht?

Vannoppen: «De straatacties en geldinzamelingscampagnes zijn noodzakelijk om als NGO bekendheid en fondsen te verwerven.»

«Het vele geld dat we via campagnes binnenkrijgen, heeft in feite een politieke functie. Hierdoor beschikken we over een middel om de overheid te overtuigen dat onze doelstellingen voor het publiek belangrijk zijn. Bovendien wordt het ingezamelde geld gewoonlijk door de staat verdubbeld of verviervoudigd, afhankelijk van het project. Het is dus van belang om een goed beginkapitaal te hebben.»

**Hans Neefs
Dietmar Bosmans
Jamie Biesemans
Leen Beyers**

Het campagneweekend loopt dit jaar van 14 tot 16 januari (vrijdag tot zondag). Voor algemene informatie: <http://vredeseilanden-coopibo.ngonet.be>. Wie tijdens de drie dagen een handje wil toesturen, is altijd welkom bij Paul Wauters, tel. 016/89.45.92 of 0486/76.39.89.



Is dit het vredeseiland waar zij van dromen?

(foto archief)

J.C. van Dood Paard in Stuc

Sterven op een plastic zeiltje

J.C. voor de vrienden? Dat is Johnny Cash voor cowboys, Johan Cruyff voor gelovigen, Jean-Pierre Coopman voor intelligentia en Jacobus en Corneel voor alle anderen. De teatermakers van Dood Paard kozen voor een vijfde mogelijkheid: Julius Caesar van William Shakespeare. Die laatste W.S. is tenslotte voor de Amsterdammers ook Jezus. C(hristus), zij het van het toneel. Volgende week maandag en dinsdag in stuc.

Na bewerkingen van *Troilus en Cressida* (1995) en *Titus Andronicus* (1997), twee minder bekende stukken van de Engelse bard, is het met 'Julius Caesar' de beurt aan een onvervalste klassieker. Met Günther Lesage en Annemiek Schenke als gastacteurs breidde Dood Paard haar rangen uit. De andere rollen werden verdeeld onder Kuno Bakker, Gillis Biesheuvel en Manja Topper. Bakker en Topper stonden in voor een sterke eigen vertaling. Het Nederlands vloeit hier zoals het hedendaags past: ritmisch, vlot en met een ironische ondertoon.

Heineken

Shakespeare verhaalt in 'Julius Caesar' de moord op de Romeinse staatsman vanuit het perspectief van zijn belagers Marcus Brutus en Caius Cassius. De nummer één van de wereld tegen de nummers twee en drie: dat moet over ambitie, macht en in-

trige gaan. Shakespeare toont dat het machtspeel subtiel werkt: wie Caesar wil vlieën moet precies zeggen dat je bij hem niet moet zijn voor vleierij.

Het eigentijdse kleedje, getekend D.P., past J.C. als gegoten (een lange rok, een extravagante t-shirt met tiggerprint of een gilet in koeienvel — waar halen ze het — zorgen voor een futuristische garderobe). Het rijk van Julius Caesar moet ongeveer evenzo groot zijn geweest als het imperium van sommige reuzenconcerns vandaag. Niemand kijkt naast de meterslange vlaggen van Heineken die de scène langs één kant afsluiten. De gordijnen van het paleis zijn de dundoeken van een bierrijk of iets dergelijks geworden. De wil tot macht is van alle tijden. Nu en dan blaast een ventilator wind in de Heineken-zeilen. "Storm waarbij de lucht in brand staat" op komst? De geest van Caesar neemt inderdaad wraak op de samenzweerders. Voor die slotscène zitten de spelers geknield op een lange zitbank. "Het bloed rent de teruggetrokken zwaarden achterna" en de doden vallen een na een over de rugleuning. Hoogmoed verhindert zich tenslotte tot de val.

Sjampo

In 'J.C.' van Dood Paard is voor twee uur de tekst aan de macht. Het spel is sober, de gestes minimaal. De woorden worden gezegd, vaak met de handen naast het lichaam. Tijdens dialogen staan de sprekers op vaste punten naast elkaar en kijken in de donkere zaal. Zo ontstaat een

Duizend dromen

Vredeseilanden wil voor 'Worldshake' jongeren uitdagen om kunstwerken te maken over een wereld zonder honger, duizend in totaal. Die moeten tegen 6 mei (einde 'Worldshake') in handen van politici en andere prominente beleidsmakers zijn, om hen constant te herinneren aan de mondiale dromen van jongeren. Het initiatief om een kunstwerk te maken kan hier in Leuven genomen worden door kringen, themahuizen,... of door elk individu die daarvoor met een aantal andere mensen een netwerk opzet. Het kunstwerk moet kwa vorm op een of andere manier vertrekken van de wereldbol. Wie dit wil doen, kan contact opnemen met Veerle Geets, Vredeseilanden, tel: 016/31.65.80, info@vredeseilanden-coopibo.ngonet.be

(lb)

Ward Daeen
J.C., door Dood Paard, Op maandag 17 en dinsdag 18 januari om 20u30 in Stuc, Vlamingenstraat 83. Reserveren op 016/20 81 33.

Aan de liefde ontkomt men niet

De ene komt in de reeks *Filmfun*, de andere in *New Harvest Special*, toch vertonen 'Die Ehe der Maria Braun' van Fassbinder en 'Oskar und Leni' van Wagner opvallende gelijkheden. Niet omdat ze beide Duits zijn, wel omdat hun hoofdthema de onontkoombare liefde is. De tijdsgeest is flink veranderd maar de liefde is het eeuwige baken en de motivatie bij de menselijke zoektocht door het leven.

Rainer Werner Fassbinder was tegelijk het godenkind en het enfant terrible van de Duitse cinema. Hij hield er een bewogen levensstijl op na met als voornaamste motto: "slapen kan ik als ik dood ben". In vijftien jaar tijd maakte hij een veertigtal films voor televisie en bioscoop. Daarna maakte hij met een overdosis drugs, gekombineerd met de nodige liters alcohol, een eind aan zijn leven. De man met de cowboyboots, de strakke jeans rond de Duitse pens en de ranzige baard werd er nog meer een legende door.

Voetbal

De Vlaamse televisiekijkers maakten begin jaren tachtig kennis met het werk van Fassbinder door de miniserie 'Berlin Alexanderplatz' naar het gelijknamige boek van Alfred Döblin. Daarna volgde in sneltempo een prachtige reeks sociale drama's: 'Die Ehe der Maria Braun', 'Lili Marleen', 'Querelle' en 'Die Sehnsucht der Veronika Voss'. Stuk voor stuk sinematografische pareltjes. Fassbinder was een trendsetter op het gebied van kamerawerk en een meester in het weergeven van doorleefd diepenselijks drama.

'Die Ehe der Maria Braun' (1980) vertelt het pakkende verhaal van een vrouw die haar leven opbouwt terwijl haar man in de gevangenis vertoef. Op het einde van de tweede wereldoorlog trouwt Maria met de militair Hermann Braun. Zij kunnen slechts de huwelijksnacht samen doorbrengen want 's anderendaags wordt Hermann

weer naar het front geroepen. Na de oorlog wordt hij als vermist opgegeven. Maria neemt een job aan als barmeisje en leert daar de Amerikaanse G.I. Bill kennen. Wanneer Maria en Bill samen slapen worden ze betrappt door de onverwacht weer opgedoken Hermann. In het gevecht dat ontstaat, doodt Maria Bill. Hermann neemt uit liefde voor Maria de schuld op zich en hij belandt in de gevangenis. Maria bouwt in afwachting van zijn vrijlating een zelfstandig bestaan op en ze groeit uit tot een bikkelharde zakenvrouw. De rol van Maria zit Hannah Schygulla als gegoten. Schygulla is een adembenemende vrouw en niet verrassend de favoriete actrice van Fassbinder. Ze speelde overigens ook de hoofdrol in 'Lili Marleen'.

Het verhaal van Maria en Hermann speelt zich af tijdens de periode van het naoorlogse *Wirtschaftswunder* in West-Duitsland, een tijd van wederopbouw met schier onbegrensde mogelijkheden voor opportunisten als Maria. Het is ook de tijd van de opkomst van de televisie. Sportliefhebbers — maar zij niet alleen — zullen hun hart ophalen aan de legendarische slotscène die wel tien minuten duurt en waarin het hele verhaal tot zijn ontknopning komt. Het achtergrondgeluid wordt geleverd door de rechtstreekse uitzending van de finale om het wereldkampioenschap voetbal 1954 tussen West-Duitsland en Hongarije. Het contrast tussen de Duitse triomf en de kleimenselijke tragedie is onovertroffen.

Zwemmen

Wat er uiteindelijk van het *Wirtschaftswunder* geworden is, blijkt uit de andere film 'Oskar und Leni' (1998) van Petra Katharina Wagner. Het is het verhaal van twee verworpenen van de maatschappij — zoals er steeds meer afgeleverd worden door de harde, door economische wetten gedikte Duitse samenleving. Oskar, winnaar van een gouden medaille in het zwemmen op de Olympische Spelen van 1972 in München, haalde veertien jaar lang de krantenkoppen als Europa's meest gevreesde juwelendief. In 1987 kwam er

abrupt een einde aan zijn carrière wanneer hij een kogel in het hoofd krijgt en een gevangenisstraf mag gaan uitzitten. Na negen jaar komt hij vrij vanwege een verminderde toerekeningsvatbaarheid maar ook wegens goed gedrag. Leni is een cabaretartieste van verdacht allooi die deeltijds in een koekjesfabriek werkt. Op een dag ontmoeten Oskar en Leni elkaar in de metro en springt de vonk over.



Aanvankelijk ontwikkelen de verhalen van Oskar en Leni zich afzonderlijk. Vanaf het moment van de ontmoeting draaien ze spiraalsgewijs om elkaar heen. Oskar maakt zich snel uit de voeten; vol twijfels weet hij weer op te gaan in de massa. Aan de liefde ontkomt men evenwel niet. Leni gaat fervent naar hem op zoek, maar pas wanneer ze inziet dat ze op een fantoom jaagt, is ze rijp om hem weer te zien. Ook Oskar geeft uiteindelijk toe aan zijn behoefte aan liefde.

Kogelstoten

Shakespeare's 'Romeo and Juliet' loopt als een rode draad doorheen de film. Oskar hoorde als kleine jongen zijn moeder repeteren en sindsdien zijn de woorden in zijn

geheugen gebeiteld. Wanneer hij een toneelgezelschap ziet spelen, komt de tekst weer naar boven. Het is voor hem iets waarop hij zich kan concentreren, waarmee hij de ruis die de kogel in zijn hoofd veroorzaakt, kan overstemmen. Met de historische woorden van Shakespeare palmt hij op de metro ook Leni in. Petra Wagner: "Er zijn twee redenen waarom ik 'Romeo and Juliet' in het verhaal hou. Enerzijds is het de love story *par excellence*, anderzijds is de tekst zo mooi. Alles wat ervan in de film opduikt, is ontleend aan de beroemde balkonscène. In het theater wordt men nog nauwelijks aangegrepen door de woorden omdat men de indruk heeft ze al honderd keer gehoord te hebben. Daarom wou ik ze

naar een omgeving transporteren, zoals de metro, die geen uitstaans heeft met die scène."

Het resultaat is erg poëtisch en dat wordt nog versterkt door de filmische vormgeving in zwart-wit die aan de afzonderlijke beelden iets lirisch geeft. Voor Wagner de gelegenheid om evenwel te vertellen over wat er in het hoofd van de personages omgaat als over wat er zich in de *Umwelt* afspeelt. Anna Thalbach en Christian Redl weten die verinnerlijkte dramatiek met veel gevoel te vertolken. Shakespeare krijgt er zowaar nieuwe betekenis bij.

Peter Mangelschots

'Die Ehe der Maria Braun': zondag 20u en maandag 22u30. 'Oskar und Leni': dinsdag 20u, telkens in de Stuczaal.

In Spite of Wishing and Wanting door Ultima Vez/Wim Vandekeybus

De uitbeelding van dromen en verlangens

Dromen verbergen de diepste menselijke verlangens, vraagt maar aan Freud. Ook choreograaf Wim Vandekeybus nam deze idee als uitgangspunt voor *In Spite of Wishing and Wanting*. Zijn recentste danscreatie, uitgevoerd door Ultima Vez, is woensdag en donderdag te bewonderen in Leuven.

De vragen naar de invloed van de diepste verlangens op ons lichaam en op ons fysiek gedrag, wat er in onze slaap gebeurt, welk leven onze dromen leiden en dergelijke meer, staan centraal in *In spite of wishing and wanting*, de jongste productie van choreograaf Wim Vandekeybus en diens gezelschap Ultima Vez. Aangezien hij er opnieuw naar streeft om het menselijke lichaam, en zo mogelijk de psyche, in situaties te brengen waarin de veilige en luxueuze zekerheden van het menselijke bestaan vervagen, of misschien zelfs helemaal vervallen, trekt hij de lijn van zijn vroegere oeuvre door.

Alledaags

Vandekeybus heeft nooit interesse getoond voor de beweging om de beweging. Hij put zijn dansvocabularium uit een gebied dat zich buiten de danswereld bevindt, maar dat wel aanwezig is in de alledaagse,

niet artistieke wereld. *In spite of wishing and wanting* speelt zich af in een erg ambiguë fase van het menselijk leven, juist wanneer de mens balanceert tussen wakker zijn en slapen. De dualiteit van dergelijke momenten uit zich wanneer de ongefiltreerde verlangens aan de oppervlakte komen. Want uitgerekend op die momenten is de mens zich zeer bewust van het dubbelzinnige karakter van zijn zijnstoestand; tegelijkertijd is hij op geen ander ogenblik zozeer met zichzelf bezig en laat hij aan de andere kant alles zomaar gedijen. De confrontatie van de mens met de onbeheersbare drijfveren, de diepste verlangens die we niet kunnen benoemen. Het is de reis door die gevoelens die leidt tot de acties op het podium.

Zoals vaak het geval is bij Wim Vandekeybus, dekt de erg poëtische en kritische titel meestal niet de volledige lading van de voorstelling. Ditmaal is er naast de lange danssekwenties ook een kortfilm in de voorstelling geïntegreerd. De film is gebaseerd op twee kortverhalen van de Argentijnse auteur Julio Cortázar. De verhalen gaan over een 'schreeuwenverkoper' en zijn gesitueerd in een denkbeeldig koninkrijk met een prutstiran, die uitsluitend omringd is door mannen. De verkoper verkoopt schreeuwen, emoties en laatste

woorden. Hij zadelde de mensen dus op met de woorden die zij vlak voor hun dood zullen uitspreken. Kortom, het hele verhaal draait om de kunstmatige kant van het omgaan met wensen en over wat macht met iemand kan doen.

Doodstil

Muziek is altijd belangrijk geweest in de choreografie van Wim Vandekeybus. Vaak heeft Vandekeybus samengewerkt met het komponistenduo Vermeersch-Vervloesem, de tandem achter het ter ziele gegane X-Legged Sally, zoals eerder onder meer het geval was bij *Bereft of a Blissful Union* en *What the Body Does not Remember*. Nu was de eer aan wereldster David Byrne, bij het



grote publiek zeker en vast bekend van zijn groep Talking Heads, maar ondertussen heeft ook hij een solocarrière opgebouwd. Byrne kende Vandekeybus niet tot het moment dat hij in Seattle een voorstelling van Ultima Vez had bijgewoond. Verschillende jaren later trad Byrne eens op in België en bezocht hij Vandekeybus tijdens een repetitie van *7 for a Secret Never to Be Told*. Aldaar werd afgesproken om eens samen te werken, en zo geschiedde.

In onnavolgbare Vandekeybus-dansstijl bewegen de tien dansers zich op het podium — voor het eerst sinds de oprichting van Ultima Vez werkt Vandekeybus uitsluitend met mannen. De dansers van Ultima Vez zijn meesters in het virtuoze val- en rolwerk, ze storten zich zonder om te kijken in andermans armen, leggen zich vervolgens doodstil neer om wat later dan weer te exploderen.

In Spite of Wishing and Wanting is een warme en springlevende voorstelling die toont dat het ondanks al je wensen toch niet lukt om als een vogel weg te vliegen. Slechts de hoop en de inspanning zijn van belang.

Katlijnne Beerten

'In Spite of Wishing and Wanting' van Ultima Vez/Wim Vandekeybus speelt op woensdag 12 en donderdag 13 januari, telkens om 20.00 u. in de Schouwburg CC Leuven. Meer info en reservaties op 016/20.81.33 of op 016/23.84.27. Op woensdagavond is er na de voorstelling in de foyer van de Schouwburg 'Oorgetuigen', een initiatief van Kultuurraad, waar Wim Vandekeybus zijn lievelingsplaten zal laten horen en toelichten.



zoekertjes

√ Gez.: drummer(-ster) vr. git. groep: gnr.: Drake, E. Smith, Sparklehorse. GSM 0476/93.42.41; GSM 075/93.19.46.
 √ Kris Roselle tikt met plezier al uw papers, eindwerken, enz. Hof ter Bekelaan 12 - 3020 Winksele-Herent - Tel: 016/20.70.77.
 √ Jeugdhuis Sojo organiseert op zaterdag 15 januari 2000 een konsert van de Paranoïacs (support: Cinderella's Big Score) in jeugdhuis

Sojo — Eén Meilaan 35 — Kessel-Lo (vlakbij station); deuren: 19.30 uur; voorverkoop: 200 frank; kassa: 250 frank. vvk: Music Mania, JJ Records, Den Travoo (Herent). Info: 016/25.60.88.
 √ Boesio wil graag tesis over het statuut van de zebra's schrijven.
 √ Veto wenst de Sorakkers veel beterschap met de grieppepidemie.

√ Volgende week in Veto: zebra-vink-special.
 √ Bij de special effects zullen geen echte zebra's worden gebruikt.
 √ De vrouwenclub wenst Chloé veel beterschap.
 √ De 's Meiers heeft een drankautomaat, geen cola-automaat.
 √ En welke snooardaard heeft er dan voor gezorgd dat er toch nog coca-cola uit die bak kan gehaald worden?
 √ En nog wel dubbel zo duur als de jupkes.
 √ Als sociaal bewuste organisatie had Loko op zijn minst voor Pepsi moeten gekozen hebben.
 √ Of voor het Worldshake-fruitsap.
 √ En lawaai maken dat zo nen automaat kan.
 √ De ietwat gevulde ex-preses van Clio moet

dringend aan iemand een fietspomp teruggeven.
 √ Beste Lievetje, ik kan u al heel goed nadoen. Maar dat is ook niet moeilijk, want jij bent mijn allerliefste zusje. Bartje, Kusje op je ...

JO MEUWISSEN

Alle verhuur
 Video-, klank- en lichtmateriaal
 Videoschermen tot 4 m
DISCOBAR
 met of zonder D.J.
KARAOKE (5000 BEF)

016/201.301

(advertentie)

agenda



ad valvas

door Diederik Vandendriessche

MAANDAG

20.00 u **FILM** New Harvest: 'Plus que hier, moins que demain'. Zomers familiedrama in een klein Frans provinciestadje van Laurent Achard, in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.
 22.30 u **FILM** Filmfun: 'Die Ehe der Maria Braun' van Rainer Werner Fassbinder. Vlak na de oorlog wordt Maria het liefje van een Amerikaanse GI als plots haar man Hermann weer opduikt, in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.

DINSDAG

20.00 u **FILM** New Harvest Special: de Belgische première van 'Oskar und Leni' van Petra Katharina Wagner. Inisch romantisch drama met Berlijn als melancholisch decor voor een liefdesgeschiedenis, in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.
 22.30 u **FILM** New Harvest: 'Plus que hier, moins que demain'. Zomers familiedrama in

een klein Frans provinciestadje van Laurent Achard, in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.

WOENSDAG

20.00 u **DANS** Dubbelspel: Wim Vandekeybus brengt met dansgroep Ultima Vez zijn nieuwste choreografie 'In Spite of Wishing and Wanting'. Op originele muziek van David Byrne, in Schouwburg, toeg. 210/300/350/500/490/700, org. Stuc.
 20.00 u **TEATER** 'De Conference' van Jo Van Damme, vertolkt door Bob De Moor. Seks, drugs en cha-cha-cha in een donker straatje in Havana, in Wagehuys, toeg. 450, org. CC Leuven.
 22.00 u **MUZIEK & DANS** Oorgetuigen: choreograaf Wim Vandekeybus laat na de voorstelling 'In Spite of Wishing and Wanting' zijn favoriete muziek horen, in foyer Schouwburg, toeg. gratis, org. Kultuurraad.

DONDERDAG

20.00 u **DANS** Dubbelspel: Wim Vandekeybus brengt met dansgroep Ultima Vez zijn nieuwste choreografie 'In Spite of Wishing and Wanting'. Op originele muziek van David Byrne, in Schouwburg, toeg. 210/300/350/500/490/700, org. Stuc.
 20.00 u **KONSERT** Nieuwjaarschappening. De orkesten en koren van het Lemmensinstituut brengen een feestconcert met muziek van onder meer Bernstein, Schostakovitsch en Mendelssohn, in Concertzaal Lemmensinstituut, toeg. 200/300/400, org. Lemmensinstituut.
 20.30 u **TEATER** Toonmoment: improvisatie-

workshop met Günther Samson, in Vlamingenstraat 83, org. Stuc.

ZATERDAG

19.30 u **KONSERT** Optreden van The Paranoïacs (support: Cinderella's Big Score), in Jeugdhuis Sojo, toeg. 200/250, org. Jeugdhuis Sojo.

ZONDAG

20.00 u **FILM** Filmfun: 'Night of the Hunter' van Charles Laughton. Een door seks geobsedeerde predikant achtervolgt twee kinderen om de verborgen buit van een overval te kunnen bemachtigen, in Stuczaal, toeg. 100/125/150/175, org. Stuc.



lezersbrieven

Monarchie

In een reactie op mijn vrije tribune over de monarchie stelt Raoul Ignoul terecht dat Lumumba niet de eerste president maar de eerste premier van het onafhankelijke Congo was. Een akseptabel foutje, zo vindt hijzelf (te wijten aan tijdsdruk voeg ik er nog aan toe). Maar blijkbaar weegt dat foutje toch zwaar genoeg om ook maar meteen mijn democratische ingesteldheid in twijfel te trekken. Dat begriep ik niet zo goed.

De huwelijkspolitiek van Leopold mag volgens Ignoul niet in herinnering gebracht worden omdat het "in de negentiende eeuw een voor de adel meer dan normale zaak was". Welnu, zelfs naar de adellijke normen van die tijd (we hebben het voor alle duidelijkheid over een periode die zich decennia na de Franse revolutie afspeelt) legde de jonge Leopold een straf parcours af. Hij was immers het kind van een onbetekende Duitse prins wiens grondgebied niet groter dan 30 vierkante kilometer was. Het lag helemaal niet voor de hand dat deze jongen de eerste Belgische koning zou worden, dat zijn nicht koningin van Engeland zou worden, dat hij de Franse koning als schoonpapa zou hebben, dat zijn neef zou trouwen met de koningin van Portugal... Al deze huwelijken waren opportuniteitshuwelijken met als enig doel machtsverwerving. Ik zie niet in waarom dit niet even belicht zou mogen worden. Misschien was het ook wel normaal dat er gemoord werd in kolonies. Dienen we daarom dan maar te zwijgen over de genocide die onder het bewind van Leopold II plaatsvond in Congo?

Ik vraag me overigens af waarom dit land nog een parlementaire onderzoekskommissie rond de moord op Lumumba nodig heeft. Blijkbaar weet Raoul Ignoul al precies hoe de vork in de steel zit. Sinds het boek van Ludo De Witte weten we dat deze moord — in tegenstelling tot wat men vroeger aannam — van A tot Z een Belgische operatie was. We weten ook dat heel de Belgische klasse met het koningshuis op kop uit was op de politieke eliminatie van Lumumba. Bovendien bestaat er een brief van twee maanden na de moord op Lumumba (gericht aan Tsjombé) waarin

Boudewijn zich positief uitdrukt over de recente ontwikkelingen. Ook staat vast dat het hof daarna actief mee de Mobutu-diktatuur heeft ondersteund. Laat nu een onderzoekskommissie onderzoeken wie nu precies verantwoordelijk kan gesteld worden voor de moord, wie op de hoogte was, wie de andere kant heeft uitgekeken op het moment van het drama. Ignoul — naar eigen zeggen een historicus — veegt aan al deze feiten zijn laars en stelt zijn wens of mening voor als de enige waarheid.

Boekenplanken zijn er volgeschreven over de koningskwesie. Ook allemaal verspilde energie want Ignoul geeft in zijn reactie voor eens en voor altijd de enige juiste interpretatie. In november 1940 schudde Leopold III handjes met Hitler, nadat hij tegen de uitdrukkelijke wil van de toenmalige regering weigerde in ballingschap te gaan. Terwijl de Belgische bevolking leed onder de bezetting, velen van zijn onderdanen in het verzet gingen, sleet de koning onbekommerde dagen in zijn paleis en stapte hij in het huwelijksbootje. In 1944 werd hij met zijn goedgekeuren door de nazi's "gedeporteerd" naar Oostenrijk waar hij op 7 mei 1945 door Amerikaanse troepen "bevrijd" werd. De terugkeer van de koning (na een referendum) leidde tot zware rellen en stakingen. Wat ik maar even wil duidelijk maken is dat de versie van Ignoul één interpretatie is van die koningskwesie. Het is dus een beetje oneerlijk om stellingnames, meningen waar je het niet mee eens bent, af te doen als 'historische onwaarheden'.

Helaas heeft dit alles weinig te maken met wat ik eigenlijk wilde zeggen in mijn vrije tribune. Ik heb gewoon willen duidelijk maken dat eropvolging altijd ondemokratisch is. Zelfs als het om een protokollaire functie gaat, worden er beter verkiezingen georganiseerd of wordt er beter een eksamen uitgeschreven bij het vast wervingseksamen. Bovendien heb ik willen zeggen dat volgens mij de invloed en de macht van het Belgisch koningshuis groter is dan algemeen wordt aangenomen. Het is mogelijk dat Raoul Ignoul het daarmee niet eens is. Dat zou echter onder demokraten geen probleem mogen opleveren.

David Dessers, SJW

Alfa

• 13/01: Filmavond.

Chemika

• 12/01 om 21.00 u: Cantus in de Bierstube.

Geologische Kring

• 11/01 om 20.30 u: Stijldansen (samen met Mercator), in IAW.

LBK

• 13/01, Tex-Mex-avond met liters Tequila, in Gnoergel.

Medica

• 13/01 om 20.00 u: DJ-contest, in D.I.L.
 • 13/01 om 22.00 u: Message-party.

Politika

• 12/01: Zware bieren-avond in PolitikaKaffee.

Madonna? Pulp Fiction? Kunst op Kot!



Kunst op Kot is een initiatief van Kunst In Huis en biedt je de mogelijkheid een origineel kunstwerk te huren.

Kunstuitleen: tijd om je posters in te ruilen. Kunst op Kot is meer dan een zondagsschilder boven het bed. Het gaat om eigentijdse kunst, kunst van nu dus. Fotografie, grafiek en schilderkunst, maar ook sculpturen en kleine installaties.

Wat kost dit dan wel? Peanuts. Mits het voorleggen van je studentenkaart en een waarborg van duizend frank, hangt je favoriete kunstwerk op je kot voor tweehonderd frank per maand, all risk verzekerd. Omruilen kan zo vaak je maar wil, proberen is de boodschap. Je hoeft er dus per maand maar één rondje op café voor te laten, en het resultaat is zeker even inspirerend.

Kunst op Kot

Eindelijk iets anders

Voor meer info bel Adel: 016/22 45 60

Kunst In Huis Leuven, Mechelsevest 108

Woe & Vrij 13u-20u, Za 9u-14u

Als een Hemingway naar Vietnam

De Vietnamoorlog was een afwisseling van periodes van verveling met periodes van complete chaos. Aan het woord is Lucas Carpenter, sinds zeventien jaar professor aan de Emory University in Georgia en Vietnamveteraan. In het eerste semester was hij gast-docent aan de KU Leuven en gaf hij onder meer les over de literatuur van de Vietnamoorlog.

De Vietnamoorlog speelde zich af van 1965 tot 1975. De betrokkenheid van de Verenigde Staten in de Vietnamoorlog begon na de tweede wereldoorlog. Zij 'erfden' Vietnam na de nederlaag van de Fransen daar, die gedurende jaren het land hadden gekoloniseerd. Het konflikt was voornamelijk te situeren tussen Noord- en Zuid-Vietnam. Zuid-Vietnam was een konstitutionele republiek. Noord-Vietnam kende een kommunistisch regime onder leiding van Ho Chi Minh. De Amerikanen begonnen hulp te verlenen aan Zuid-Vietnam, eerst vooral munitie en wapens, later ook manschappen: militaire adviseurs. In 1965 werden Amerikaanse grondeenheden ingezet op grote schaal. Toen duidelijk werd dat de Amerikanen de oorlog aan het verliezen waren, werd overgegaan tot de 'vietnamisatie'. Dit betekende dat de Amerikanen zich terugtrokken en de Vietnamezen hun eigen oorlog lieten voeren. Toen de Amerikanen echter weg waren, stortte het Zuid-Vietnamese leger in, en werd het land herenigd.

“Achteraf als het allemaal over is, dan kijk je rond om te zien wie dood is en wie leeft en dan beseft je dat jij het hebt gehaald. Op zo'n moment voel je je meer levend dan ooit tevoren”

Lucas Carpenter: «Ik was in Vietnam vanaf 1969 tot 1970, dat was de gewone *tour of duty*. Als ik erop terugkijk, vraag ik me nog steeds af wat er gebeurd is. Ik ben vrij actief geweest in de anti-oorlogsbeweging in de Verenigde Staten. Ik zag mezelf toen als een jonge universiteitstudent, als lid van de tegenkultuur. Ik schonk toen niet zoveel aandacht aan het feit wat er zou gebeuren als ik zou opgeroepen worden. Toen dat gebeurde, was ik bezig met een vervolgoopleiding aan de Vanderbilt University en zodra ik mijn oproepingsbevel kreeg, zorgde ik ervoor dat ik naar Canada kon gaan via de vredesbeweging daar. Maar om redenen die ik nu nog altijd niet begrijp, zelfs vandaag, heb ik uiteindelijk toch besloten om in militaire dienst te gaan, ook al betekende dat dat ik naar Vietnam moest vertrekken. Voor een deel was dit het product van mijn grote nieuwsgierigheid. Toen zag ik mezelf al als een schrijver. Ik wilde de ervaring van oorlog meemaken. Ik was beïnvloed door schrijvers zoals Ernest Hemingway en John Dos Passos. Zij schreven dat er zoveel dingen waren die je over jezelf kon leren gedurende dat oorlogsproces. Dat is — achteraf gezien — het dichtst dat ik kan komen om te begrijpen waarom ik deed wat ik deed.»

Veto: Hebt u iets gevonden zoals de Hemingway-ervaring?

Carpenter: «Wat ik ontdekte, was dat de dingen die je uiteindelijk leerde zo duister

en afgrijselijk waren dat je ze beter niet kan weten.»

Saigon

Veto: U hebt eens gezegd dat u zich zelden meer levend voelde dan tijdens de oorlog.

Carpenter: «Op bepaalde momenten zeker. Wanneer je in een gevecht verwikkeld bent, is er veel verwarring en chaos. Achteraf als het allemaal over is, dan kijk je rond om te zien wie dood is en wie leeft en dan beseft je dat jij het hebt gehaald. Op zo'n moment voel je je meer levend dan ooit tevoren. Je wil dan wel bedroefd zijn over de mannen die het niet gehaald hebben, maar de waarheid is dat je je gewoon

Filippijnse rockgroepen die Amerikaanse songs coverden en die ook gogo-dansers en meebachten. Er waren ook veel bars, veel drank en veel drugs beschikbaar. Dat waren de voornaamste bronnen van amusement. De ervaring van Vietnam is, zoals de meeste Vietnamveteranen vertellen, lange periodes van verveling afgewisseld door periodes van intense chaos en verwarring. Dat was de oorlog zoals ik die beleefd heb.»

Beesten

Veto: Hoe is uw standpunt over de oorlog geëvolueerd gedurende uw verblijf in Vietnam?

Carpenter: «Het enige waar mijn betrokkenheid in de Vietnamoorlog mij van over-



(foto Jeroen Op de Beeck)

ekstatisch voelt omdat je zelf nog leeft.»

Veto: Wat waren uw taken tijdens de oorlog?

Carpenter: «Aanvankelijk maakte ik deel uit van de veiligheidstroepen van konvoien die vliegtuigbrandstof en andere voorraden van Saigon naar Pleiku brachten. Ik moest de konvoien beschermen als ze in een hinderlaag zouden lopen. Nadat ik dit een paar maanden had gedaan, kwam het leger te weten dat ik een achtergrond had als student Engels. Vanaf dan moest ik de correspondentie en speeches van een generaal verzorgen. Hierdoor ben ik in een relatief veilig basiskamp terechtgekomen. Maar de generaal wou niet doen uitschijnen dat zijn staf een voorkeursbehandeling kreeg. Dus moesten wij 's nachts de wacht optrekken aan de grenzen van het kamp.»

Veto: Hoe was het dagdagelijkse leven tijdens de oorlog?

Carpenter: «Het gewone leven was uitermate vervelend. Je deed al wat je kon om enige afleiding te krijgen. Het leger zorgde voor films, optredens van Vietnamese of

tuigd heeft, is hoe verkeerd en misleidend die oorlog was. Hem van nabij meemaken toonde me alleen dat de oorlog nog absurder en tragischer was dan ik me vooraf kon inbeelden. Het heeft een grotere pacifist van mij gemaakt. Anderzijds moet ik dit relativeren omdat oorlog soms onvermijdelijk is. Na mijn terugkeer naar de Verenigde Staten heb ik mij aangesloten bij *Vietnam Veterans against the War*. Ik werd dus nog actiever in de anti-oorlogsbeweging.»

Veto: Werd er tijdens de basistraining een bepaald beeld opgelegd over de Vietnamese bevolking?

Carpenter: «De Vietnamezen werden gezien als een simpel, kinderlijk volk. Als ze geleid werden door Amerikanen konden ze hun eigen onafhankelijkheid bereiken. Dat gold voor de goede Vietnamezen. De slechte Vietnamezen waren diegenen tegen wie we vochten. Zij werden gezien als onmenselijke beesten, die te allen prijze moesten uitgeroeid worden. Maar dat beeld verandert als je in Vietnam aankomt, dan merk

je dat je de goeien niet van de slechten kan onderscheiden.»

Veto: Hoe was de houding van de Amerikaanse soldaten tegenover de Vietnamezen?

Carpenter: «Minachtend. Haatdragend ook. De meeste soldaten wilden niet naar Vietnam. Ze stelden de Vietnamese bevolking verantwoordelijk voor het feit dat Amerikaanse soldaten moesten sneuvelen.»

“De Vietnamervaring wordt nog niet voldoende begrepen”

Veto: In de media wordt vaak het beeld opgehangen dat het in een oorlog gaat over één voor allen en allen voor één. Is dit in de realiteit ook zo?

Carpenter: «Er is inderdaad een sterke band. Er waren wel mannen die zich afzijdig hielden omdat vrienden van hen stierven en die liever geen vrienden meer hadden dan dit nog eens te moeten meemaken. Maar over het algemeen beseft iedereen wel dat je elkaar moest kennen en met elkaar moest samenwerken om te kunnen overleven. Dat was dan ook de aard van de band die groeide.»

Veto: Is het beeld van de Vietnamoorlog anders in Europa dan in de Verenigde Staten?

Carpenter: «In Europa is er een groter anti-oorlogsgedoe. Er bestaat een grote belangstelling voor de Vietnamoorlog want die wordt sterk gelinkt aan grote radicale veranderingen in Europa tijdens de jaren zestig. De Europeanen proberen de ervaring in zijn totaliteit te begrijpen. In de Verenigde Staten probeert men vrede te vinden met het feit dat we ooit als natie verdeeld waren en dat we een oorlog verloren hebben.»

Patroon

Veto: Gedurende de Vietnamoorlog en onmiddellijk erna hebt u poëzie geschreven. Doet u dit nu naast het schrijven van academische artikelen nog steeds?

Carpenter: «Ja, nog steeds. Ik schrijf zelfs nog veel poëzie. Mijn eerste bundel die gepubliceerd werd, was een kollektie van Vietnamoorlog-poëzie. Nog steeds schrijf ik van tijd tot tijd over Vietnam. Mijn eigen interesses zijn wel geleidelijk weggegaan van de Vietnamervaring. Ik schrijf nu ook over algemene dingen, er zit geen patroon meer in.»

Veto: In hoeverre heeft Vietnam uw werk als academicus beïnvloed?

Carpenter: «Ik geef les over Vietnamliteratuur en heb hierover ook enkele artikels gepubliceerd. Het blijft een interessegebied voor me, vooral omdat ik vind dat de Vietnamervaring nog niet voldoende begrepen wordt. Men ziet nog niet in wat voor een belangrijke gebeurtenis het was, ook in de ruimere context van het ontstaan van het postmodernisme.»

Veto: In welke zin is de Vietnamoorlog een postmoderne gebeurtenis?

Carpenter: «Het begrip postmodernisme is door het vele gebruik ervan al uitgehold. Er waren verschillende meningen over de Vietnamoorlog die elk een eigen waarheidswaarde claimden. Door de Vietnamoorlog werd zo aangetoond dat waarheid een relatief begrip is en dit is één van de uitgangspunten van het postmodernisme. Ook multikulturalisme speelt hierin een rol: er was niet enkel het konflikt tussen Amerikanen en Vietnamezen, maar ook konflikten binnen het Amerikaanse leger, zoals konflikten tussen etnische minderheden. In die zin funktioneerde het Amerikaanse leger als een mikrokosmos van de postmoderne samenleving.»

**Chloé Heerman
An Van De Moortel**